

PROJECT: EBC-OP-CBR

ENHANCING BUSINESS CAPACITY OF THE ORGANIC PRODUCERS IN THE CROSS-BORDER REGION
OF BULGARIA AND MACEDONIA

ПОДОБРЯВАНЕ НА БИЗНЕС КАПАЦИТЕТА НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА ОРГАНИЧНИ ПРОДУКТИ
В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН НА БЪЛГАРИЯ И МАКЕДОНИЈА

ПОДОБРУВАЊЕ НА БИЗНЕС КАПАЦИТЕТИТЕ НА ОРГАНСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ
ВО ПРЕКУГРАНИЧНИОТ РЕГИОН БГ-МК

**ANALYSIS OF THE ORGANIC SECTOR POTENTIAL OF GROWTH
IN THE CROSS-BORDER REGION OF BULGARIA AND MACEDONIA**

**АНАЛИЗ НА ПОТЕНЦИАЛА ЗА РАЗВИТИЕ НА БИО СЕКТОРА
В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН НА БЪЛГАРИЯ И МАКЕДОНИЈА**

**АНАЛИЗА НА ПОТЕНЦИЈАЛОТ ЗА РАЗВОЈ НА ОРГАНСКИОТ СЕКТОР
ВО ПРЕКУ-ГРАНИЧНИОТ РЕГИОН НА БУГАРИЈА И МАКЕДОНИЈА**

www.bio-trade.eu

The Project is co-funded by EU through the Interreg-IPA CBC Bulgaria - the former Yugoslav Republic of Macedonia Programme

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП трансгранична програма България - Македония

Проектот е кофинансиран од ЕУ преку ИНТЕРРЕГ-ИПП програмата за прекугранична соработка Бугарија - Македонија

АНАЛИЗ

НА ПОТЕНЦИАЛА ЗА РАЗВИТИЕ

НА БИО СЕКТОРА В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН

НА БЪЛГАРИЯ И МАКЕДОНИЯ

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият Анализ е разработен в рамките на проект „Повишаване на бизнес капацитета на производителите на био продукти в трансграничния регион на България и Македония” (EBC-OP-CBR), финансиран от Европейския съюз чрез Interreg–ИПП Програмата за трансгранично сътрудничество България – Македония CCI2014TC16I5CB006. Този анализ е изготвен в резултат на проведено проучване в рамките на проекта чрез анкетиране на 50 био производители от трансграничния регион на България и 50 био производители от трансграничния регион на Македония. Целта на проучването е да се анализира ситуацията в региона за развитие на био сектора по отношение на производствен капацитет, потенциал за растеж на сектора на биологичното производство в трансграничния регион на Република България и Република Македония, да се проучат условията, трудностите и перспективите за развитие на износа на биологични продукти. Анализът ще послужи за представяне на биологичния сектор в трансграничния регион сред заинтересованите страни, потенциални инвеститори и предприемачи.

Нуждата от подобно проучване се обуславя от липсата на официални статистически данни за развитие на биологичното земеделие в целевия трансграничен регион на България и Македония като цяло. Трудно е да се набави цялостна информация от откъслечните данни, присъстващи в статии, интервюта и в някои доклади от проведени изследвания, които обаче разглеждат само някои определени аспекти от био производството. Освен това често данните в различните статии са противоречиви.

ОБХВАТ НА ПРОУЧВАНЕТО

Териториален обхват:

Република България: област Благоевград и област Кюстендил

Република Македония: Източен и Югоизточен планов регион

Анкетирани:

50 био производители от Република България

50 био производители от Република Македония

Методология на проучването и източници за изготвяне на анализа

Анализът е изготвен главно на базата на директни контакти чрез анкетиране, дискусии и интервюта с био производители от целевия регион.

Първоначална контактна и друга базова информацията за всички био производители от трансграничния регион е събрана от официалния регистър на Министерство на земеделието и храните на Република България – база данни за производителите, преработвателите и търговците на земеделски продукти и храни, произведени по биологичен начин и Федерация на производителите на органични продукти на Република Македония, която поддържа такава актуална база данни.

В целевия трансграничен регион бяха идентифицирани 204 био производители в България и около 246 био производители в Македония.

Извадката от 50 био производители от България и 50 био производители от Македония, които бяха включени в проучването, е изготвена на базата на проявен интерес от страна на поканените био производители да участват в проучването и на базата на предварително селектиране на сферата на тяхната дейност.

Проучването е проведено чрез директни срещи с анкетираните фирми.

Над 70% от анкетираните производители са пожелали да подадат пълна контактна информация за тяхната фирма и по-малко от 25% от анкетираните са пожелали да предоставят информацията за целите на проучването анонимно.

Първата част на въпросника включва основна контактна информация за участниците. От общо 100 участника в анкетата само 38% имат електронна поща, като за България това са почти 50% от анкетираните, а за Македония 32%. Едва 7% от всички участниците в анкетата имат интернет страница, чрез която да представят своето производство, от тях – 4 производители от България и 3 от Македония.

Втората част на проучването предоставя информация за производствените възможности на био производителите от двата региона, годишно количество произведена продукция, сертифицирана продукция, пазари за реализация, изисквания за навлизане на чужди пазари.

Изследваните биологични производители в региона произвеждат повече от 30 различни селскостопански, зеленчукови и плодови продукти.

В българския трансграничен регион преобладават следните производства:

- производство на биологичен пчелен мед и пчелни продукти
- трайни насаждения – лозя и овощни култури (сливи, череши, вишни)
- плодове и зеленчуци
- отглеждане на гъби кладница
- отглеждане на орехи и бадеми
- производство на мляко и млечни продукти
- отглеждане на билкови продукти и етерично-маслени култури
- вино производство

В македонската част преобладават следните производства:

- производство на плодове (арония, киви, райска ябълка, сливи, ябълки, круши)
- зеленчукопроизводство
- животновъдство
- производство на биологичен пчелен мед и пчелни продукти
- производство на консервирани зеленчуци

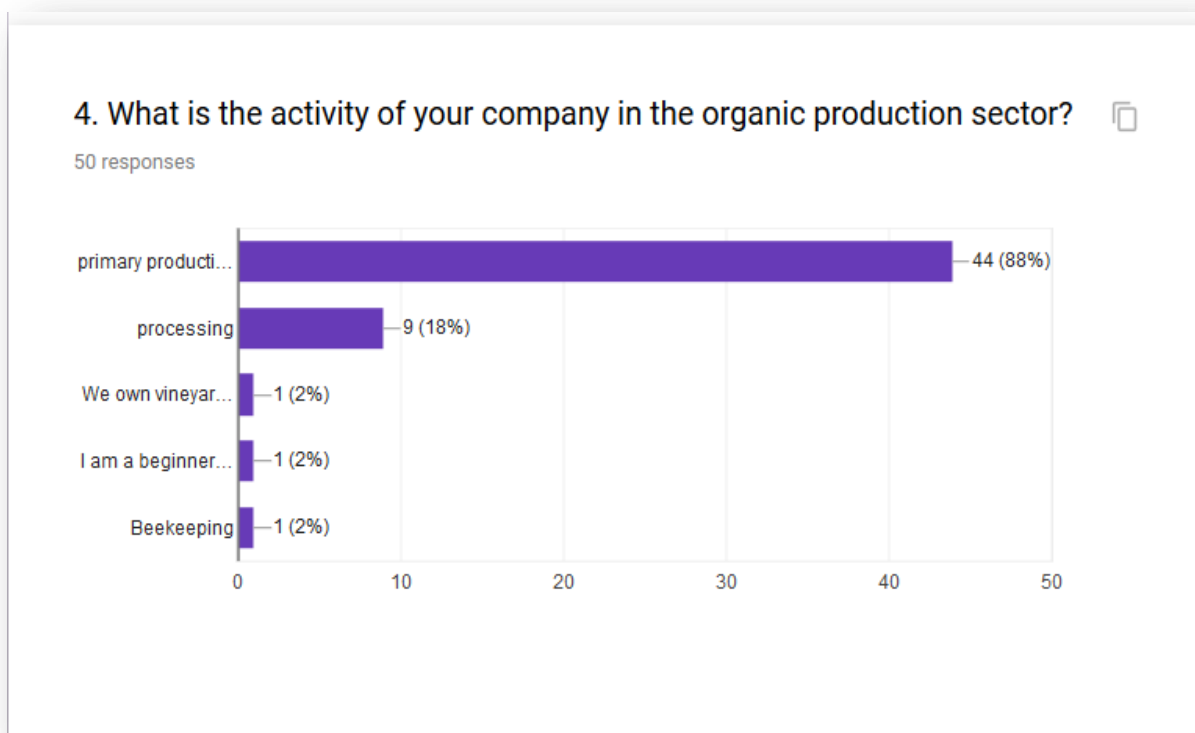

Основна сфера на дейност на био производителите в трансграничния регион.

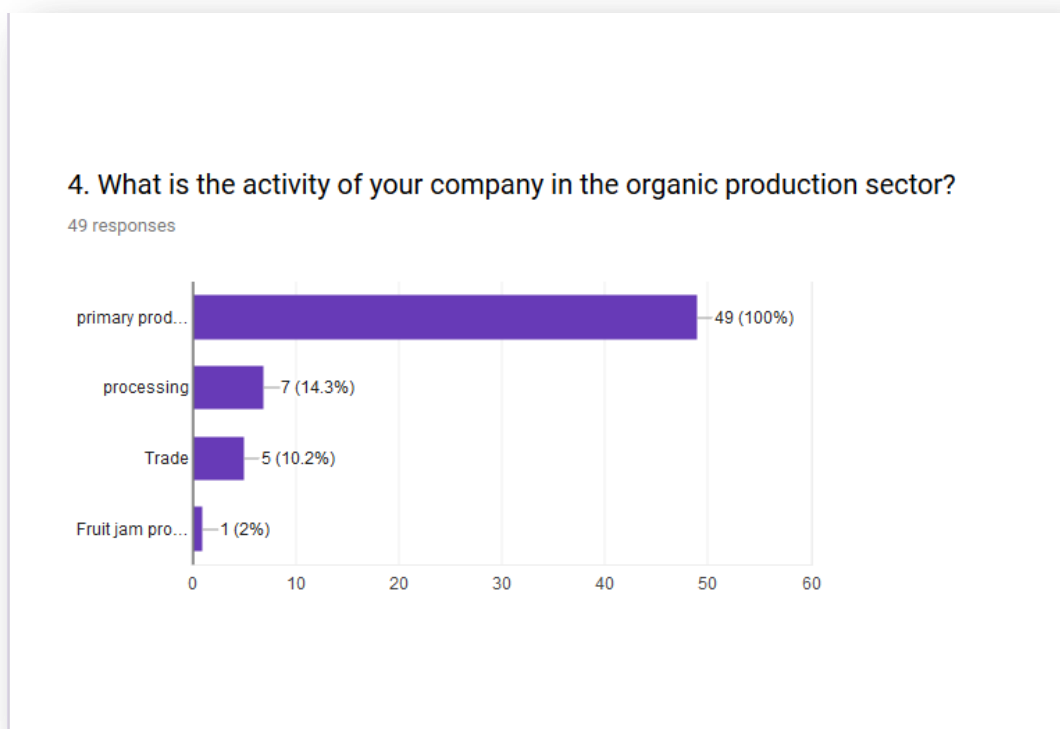
От общо 100 анкетирани био производители за двата региона почти 89% се занимават с първично производство, като за България те са 90% от всички анкетирани, а за Македония 100%.

Някои от производителите се занимават едновременно и с преработка, като за България това са общо 20% от всички участници в проучването, а за Македония 16%.

фигура 1. Каква е дейността на фирмата Ви в сферата на био производството? (България)

**фигура 2. Каква е дейността на фирмата Ви в сферата на био производството?
(Македония)**

Годишно количество произвеждана продукция на основните продукти?

Всички производители от двата целеви региона предоставят подробна информация за годишното количество произвеждана продукция.

Информацията за годишния производствен капацитет е много разнородна, като той варира от много малки до сравнително големи за региона обеми за някои фирми.

По отношение на реализацията на продукцията си, 85% от участниците продават само на вътрешния пазар и едва 15% от всички производители имат развити външнотърговски отношения и продават продукцията си извън страната.

За България това са 13,3% от био производителите, а за Македония - 8.3%.

Процентно съотношение на продажбите в страната и в чужбина

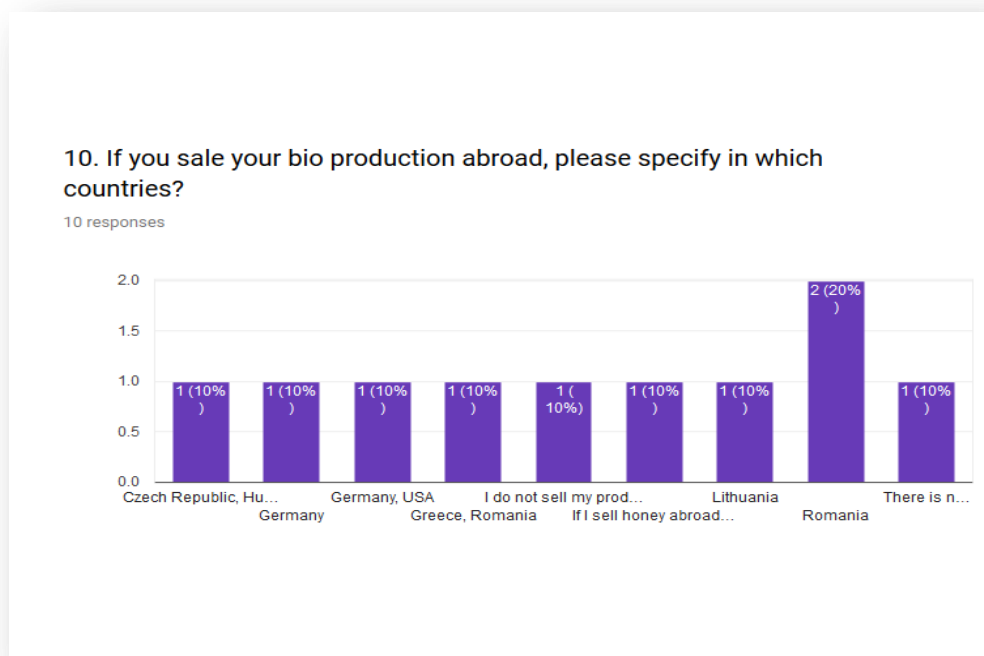
Всички био производители от област Благоевград и област Кюстендил, които продават продукцията си извън страната, реализират в количествено отношение по-малко от 20% от продукцията си на външния пазар.

50% от био производителите от целевия регион на Македония, които са посочили, че реализират продажби на продукцията си извън страната, продават по-малко от 20% от цялата си продукция на международния пазар.

17% от македонските износители продават между 20% - 50% от цялото си производство, а 33% от тях изнасят над 50% от продукцията си за чужбина.

87% от всички био производители срещат проблеми при продажбата на своите продукти на добри цени на вътрешния пазар и липсата на контакти за на външния пазар на биологични продукти.

Основните пазари, на които продават българските производители са: Германия, Румъния, Гърция, Унгария, Литва, Чехия, Русия и САЩ, а македонските производители - в Германия, Австрия, Италия, Гърция, Швейцария и Русия.

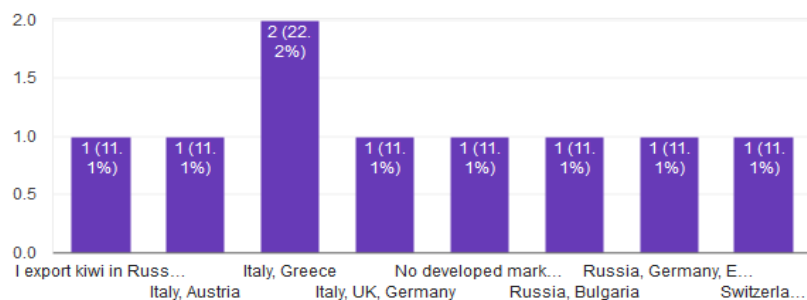
фигура 3. Реализирани продажби от българските био производители в други страни през периода 2015-2017 година

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

10. If you sale your bio production abroad, please specify in which countries?

9 responses

фигура 4. Реализирани продажби от македонските био производители в други страни през периода 2015-2017 година

Фирмите, които не реализират продукцията си в чужбина посочват следните причини:

- произвеждат малки количества продукция
- липса на организиран пазар
- липса на контакти
- липса на подходящи партньори

В допълнение към причините, посочени от участниците в проучването, анализът на ситуацията показва, че тези които имат проблеми с реализацията на продукцията, са добри специалисти в тяхна област на производство, но нямат възможности и капацитет за търсене на нови подходящи пазари.

Голяма част от тях не са осъзнали важната роля на маркетинга, нямат правилна или изобщо нямат маркетингов план за реализиране на продукцията си и не са намерили най-подходящата за тях пазарна ниша.

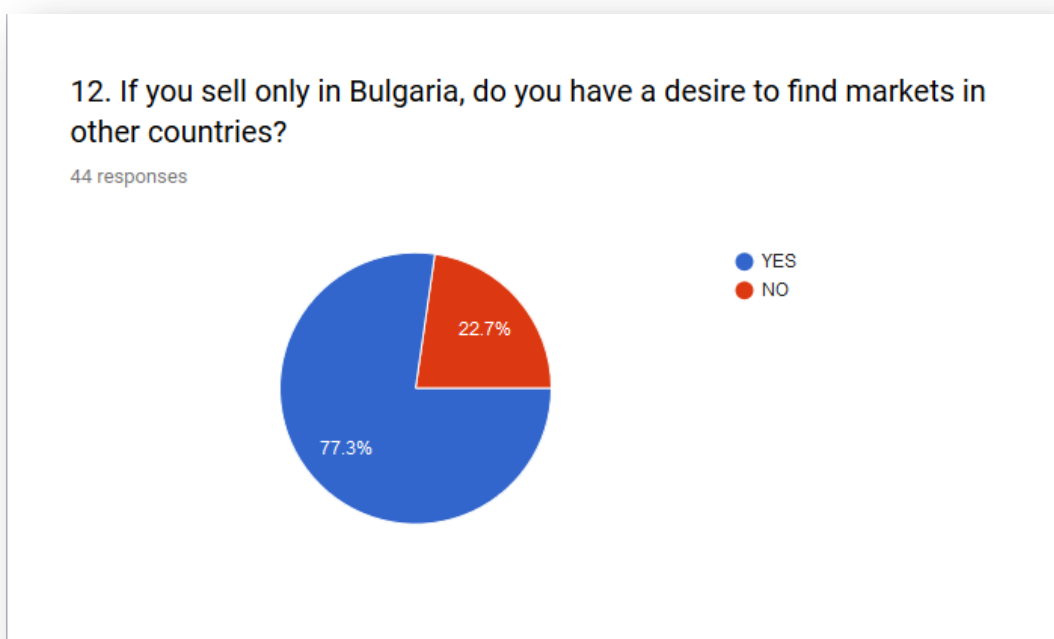

Голяма част от тях не могат да намерят необходимите човешки ресурси или специалисти, които да работят целенасочено за търсене на нови пазари и намиране на нови подходи за реализация на продукцията им, както в страната, така и в чужбина.

На въпроса дали имат желание за намиране на пазари в други страни, 80% от българските участници отговорят с „ДА”, като само 20% (10 участника) посочват „НЕ”.

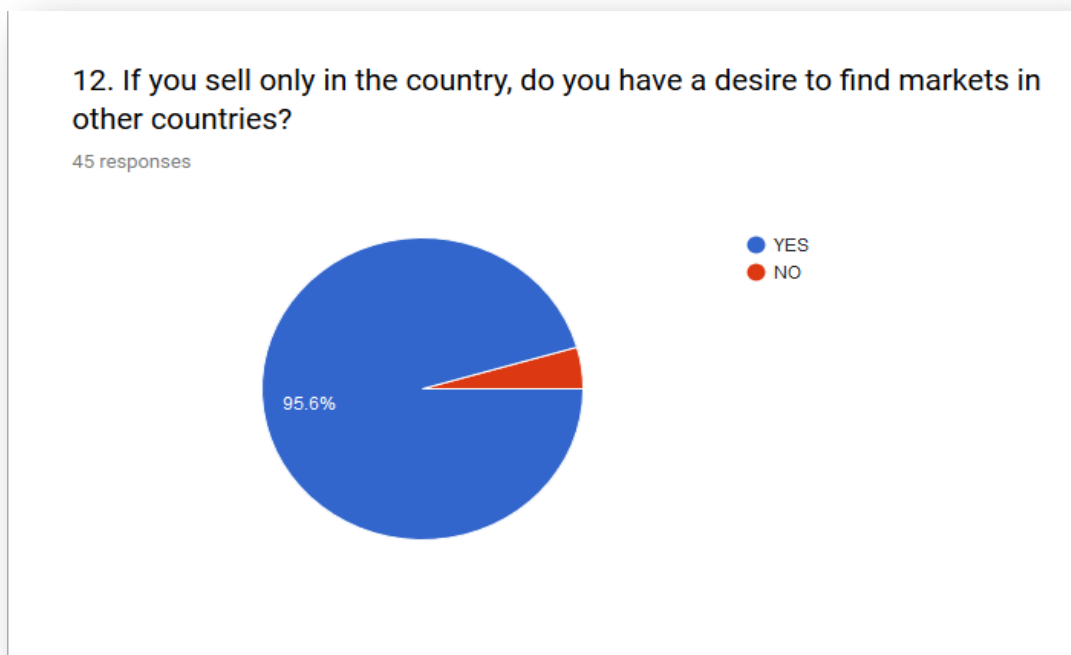
По отношение на македонските участници, само 2% нямат желание за намиране чужди пазари.

Най-предпочитаните пазари от страна българските производители са този на ЕС като цяло, балканските държави, както и Русия и Япония.

фигура 5. Ако реализирате продажби само в страната, имате ли желание за намиране на пазари в други страни? (БГ)

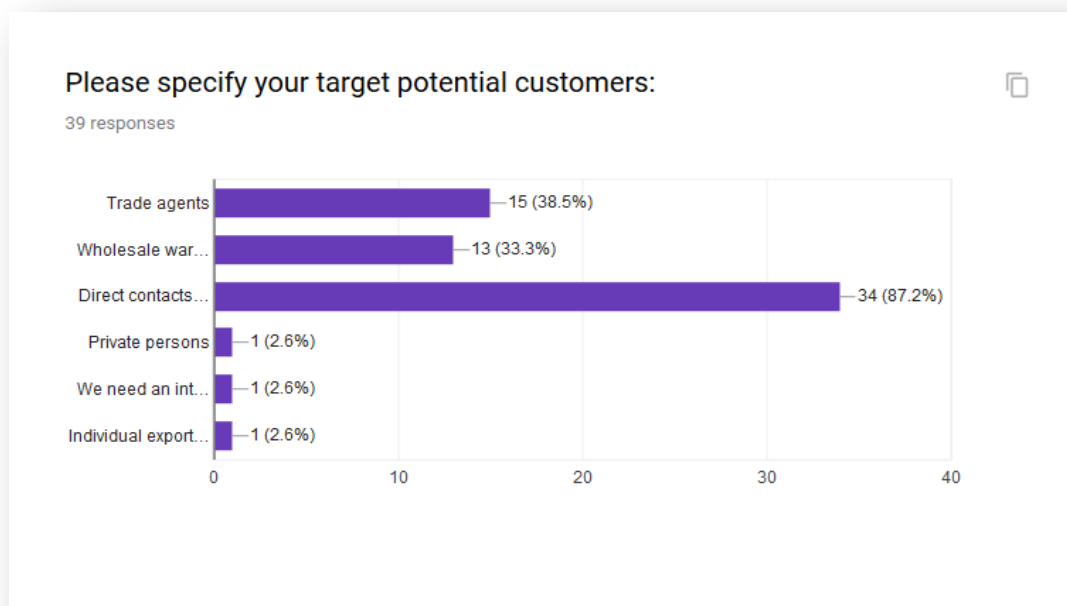
Фигура 6. Ако реализирате продажби само в страната, имате ли желание за намиране на пазари в други страни? (МК)

Потенциални клиенти на био производителите от трансграничния регион

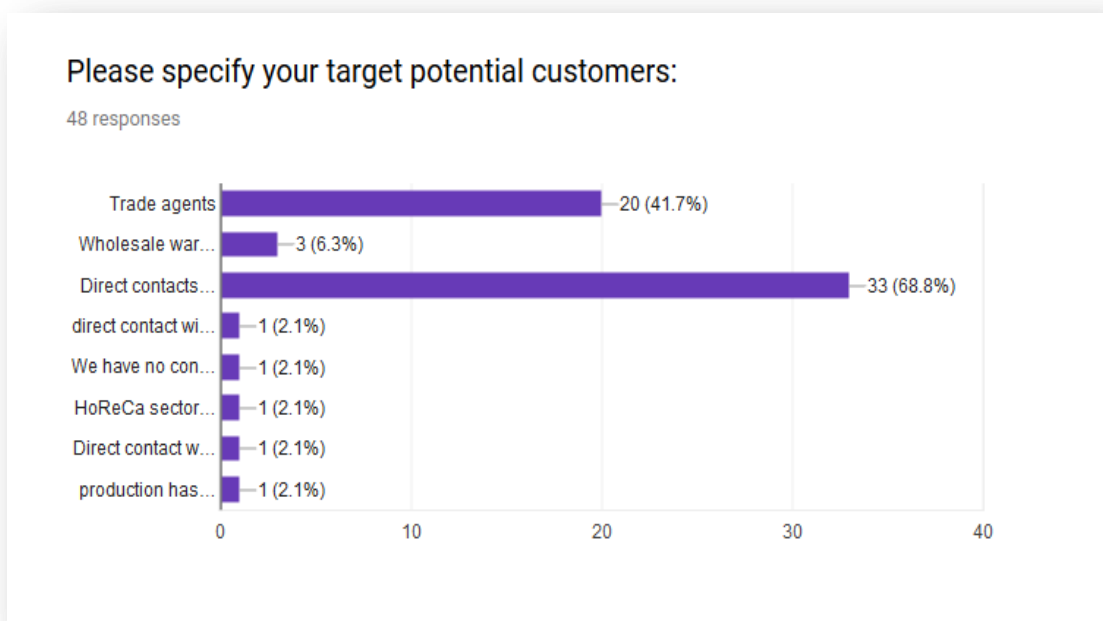
Най-голям процент от участниците от двете страни предпочитат директни контакти, следвани от търговски агенти и складове на едро. Единични са отговорите, които посочват „общ посредник за всички производители“.

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Фигура 7. Целеви потенциални клиенти (БГ)

Фигура 8. Целеви потенциални клиенти (МК)

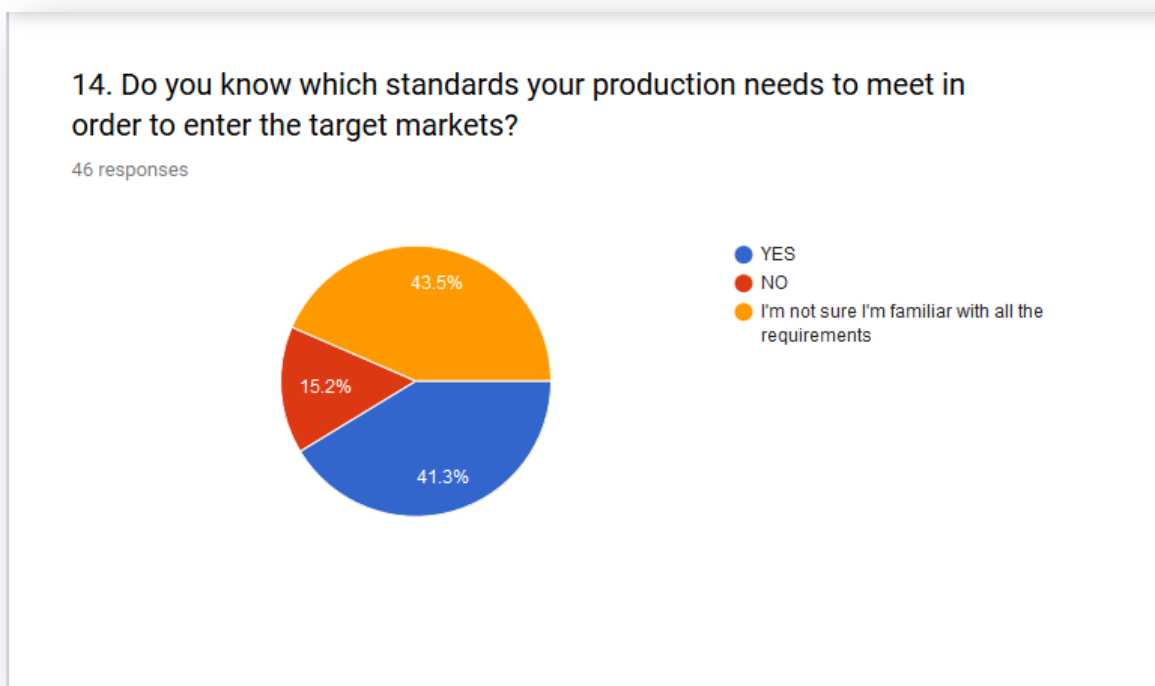

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

По отношение на стандартите, на които трябва да отговаря продукцията, за да навлязат на чуждите пазари, 41% от участниците в анкетата в България посочват, че са наясно с тези изисквания.

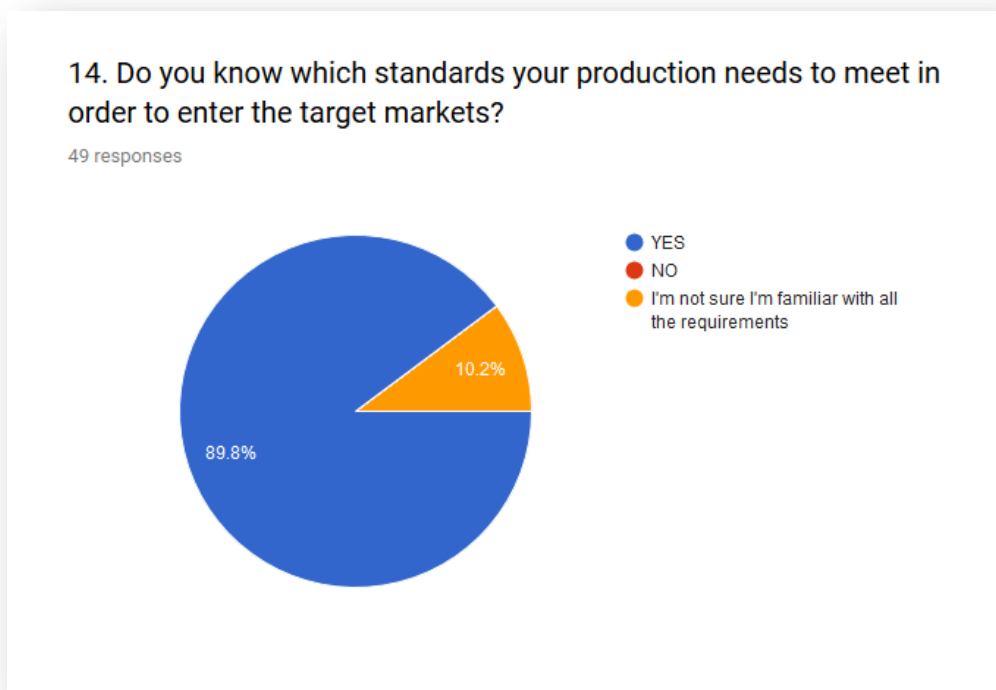
Почти 44% определят, че не са сигурни, дали са запознати с всички необходими стандарти и законодателни изисквания, а 15% от анкетираните нямат представа до каква степен са запознати.

Значително по-информирани са македонските производители, от които почти 90% са наясно със стандартите за износ на био продукцията, а едва 10% не са съвсем сигурни.

Фигура 9. Знаете ли на кои стандарти трябва да отговаря продукцията Ви, за да навлезете на тези пазари? (БГ)

Фигура 10. Знаете ли на кои стандарти трябва да отговаря продукцията Ви, за да навлезете на тези пазари? (МК)

Степен на познаване на изискванията за качество, етикетиране, необходима документация и други необходими изисквания за продажба на Вашата продукция на пазарите, към които проявявате интерес?

На въпроса дали са запознати подробно с изискванията за качество, етикетиране, необходима документация и други изисквания за продажба на тяхната продукция в пазарите в страните, към които проявяват интерес, почти половината (49%) от българските участници отговарят с „НЕ”, 23% са частично запознати и само 28% знаят какви са тези изисквания.

Въпреки това само 9 участника от двете държави имат предположения от къде могат да получат такава информация и посочват Министерство на Министерствата на земеделието, БАБХ (Българска агенция по безопасност на храните) или инспекторите, сертифициращия орган и законодателството.

В Македония 60% от всички участници в проучването посочват, че са запознати с

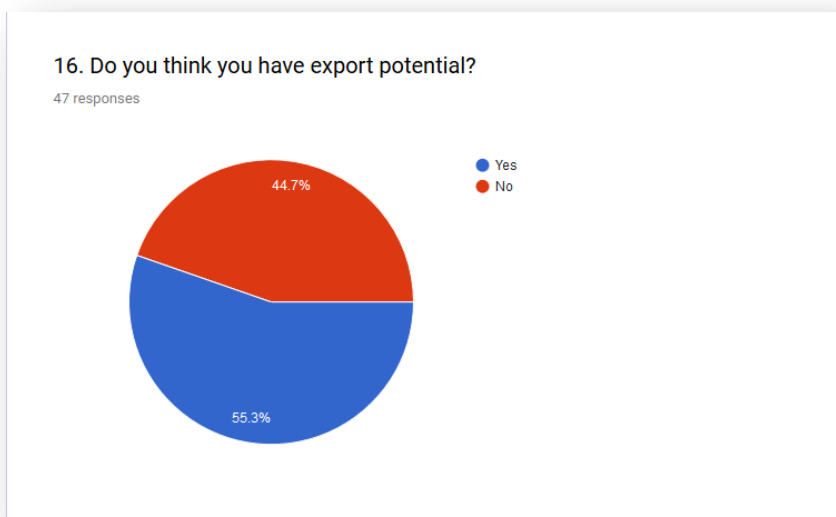

изискванията за качество, етикетиране, необходима документация и други
регламенти, а само 14% нямат представа, докато 26% са запознати отчасти с
тези изисквания.

Как био производителите оценяват експортния си потенциал?

Фигура 11. Смятате ли, че имате експортен потенциал? (БГ)

Фигура 12. Смятате ли, че имате експортен потенциал? (МК)

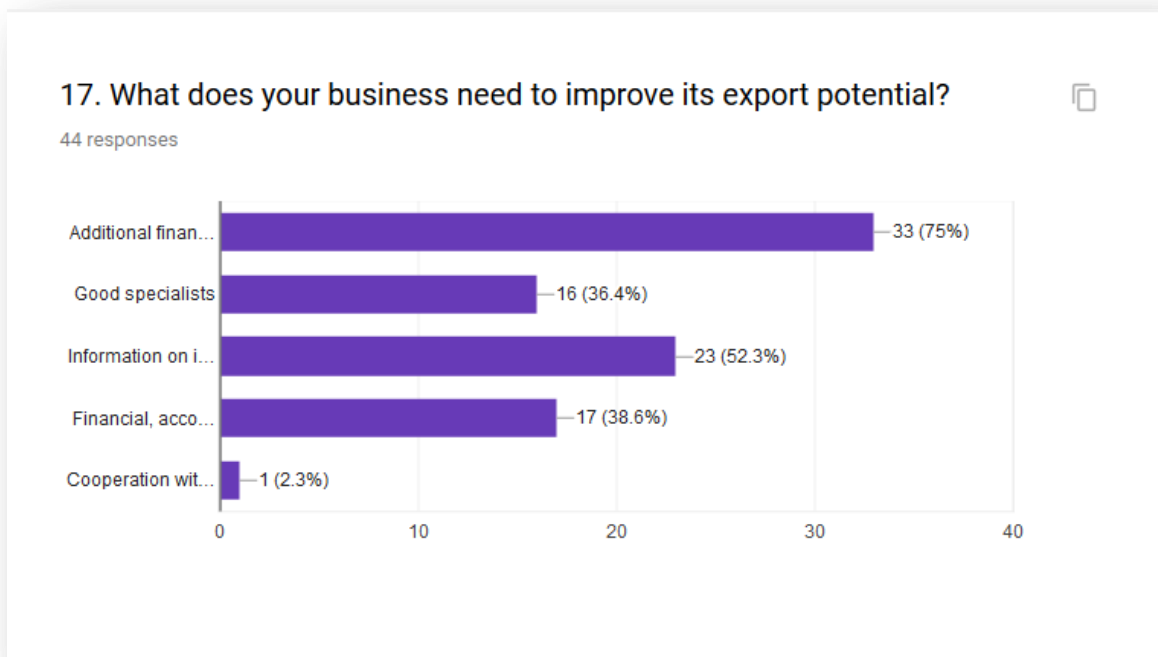
Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за
трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

По-голямата част от участниците в трансграничния регион от двете страни смятат, че имат експортен потенциал, а за онези, които посочват, че нямат такъв потенциал, основна причина са малките количества и недостатъчните финансови ресурси за развитие на производствените и маркетингови възможности.

От какво имат нужда био производителите, за да подобрят експортния си потенциал?

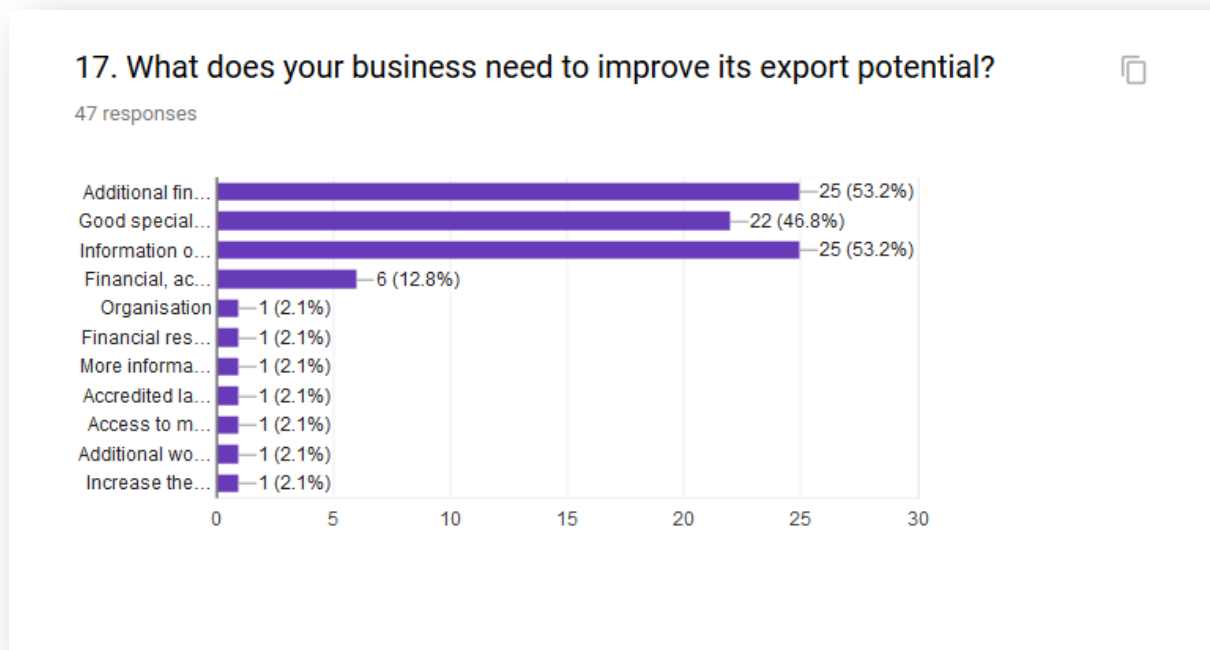
Участниците в прочуването посочват предимно:

- необходимост от допълнителни финансови ресурси за инвестиции
- информация за пазарните тенденции
- добри специалисти
- финансово-счетоводна информация за добро планиране

Фигура 13. От какво има нужда вашата фирма, за да подобри експортния си потенциал? (БГ)

Фигура 14. От какво има нужда вашата фирма, за да подобри експортния си потенциал? (МК)

По отношение на областта, в която био производителите имат нужда от добри специалисти, половината от всички отговорили и в двете страни посочват специалисти в областта на търговията, маркетинга, износа и логистиката, а около 20% посочват и нужда от агрономи и консултанти, специализирани в био сектора.

В какво биха вложили допълнителни свободни финансови ресурси био производителите?

Най-голям процент от българските участници в проучването посочват, че биха инвестирали в оборудване и машини, транспортни съоръжения, конструкции, технология за обработка и преработка на продукцията. По-малък процент биха инвестирали в реклама и развитие на дистрибуторска мрежа, както и въвеждане на стандарти за качество.

Почти всички участници от трансграничния регион на Македония посочват, че биха разширили производствения капацитет на стопанствата си.

10% от българските фирми и 18% от македонските фирми имат служител, ангажиран с маркетинга и пазарната реализация на продукцията на външния пазар.

Останалите участници в проучването посочват като основна причина за липсата на такива специалисти:

- малките количества продукция за реализация на външния пазар
- липса на финансов ресурс за издръжката на такъв специалист
- нямат достъп, контакт и информация за такива специалисти

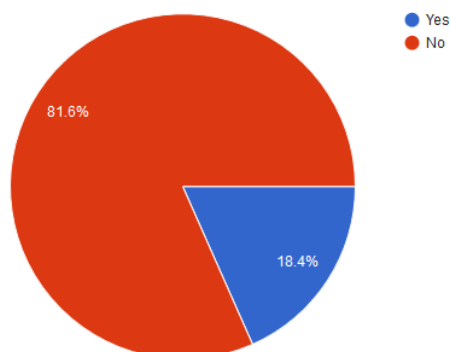

Фигура 15. Имате ли специалист, който отговаря за маркетинга и реализацията на Вашата продукция на външния пазар? (БГ)

19. Do you have an expert who is responsible for the marketing and for the realization of your production on the foreign market?

49 responses

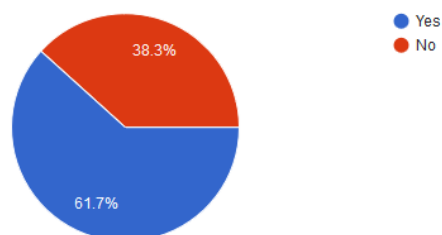

Фигура 16. Имате ли специалист, който отговаря за маркетинга и реализацията на Вашата продукция на външния пазар? (МК)

Над 60% от участниците в проучването в България отговарят, че за успешната реализация на продукцията на външния пазар е важно да имат назначен външен специалист, а в Македония 88% отговарят по същия начин.

20. Do you think it is important to have an appointed external specialist responsible for the marketing and realization of your production on the foreign market?

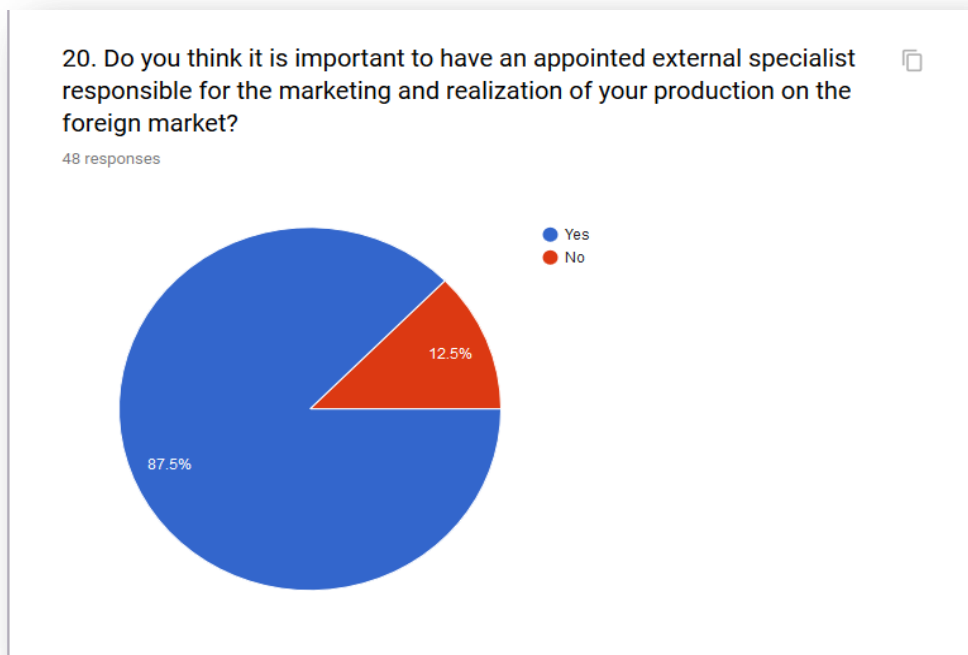
47 responses

Фигура 17. Смятате ли, че е важно да има назначен външен специалист, който да отговаря за маркетинга и реализацията на Вашата продукция на външния пазар? (БГ)

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

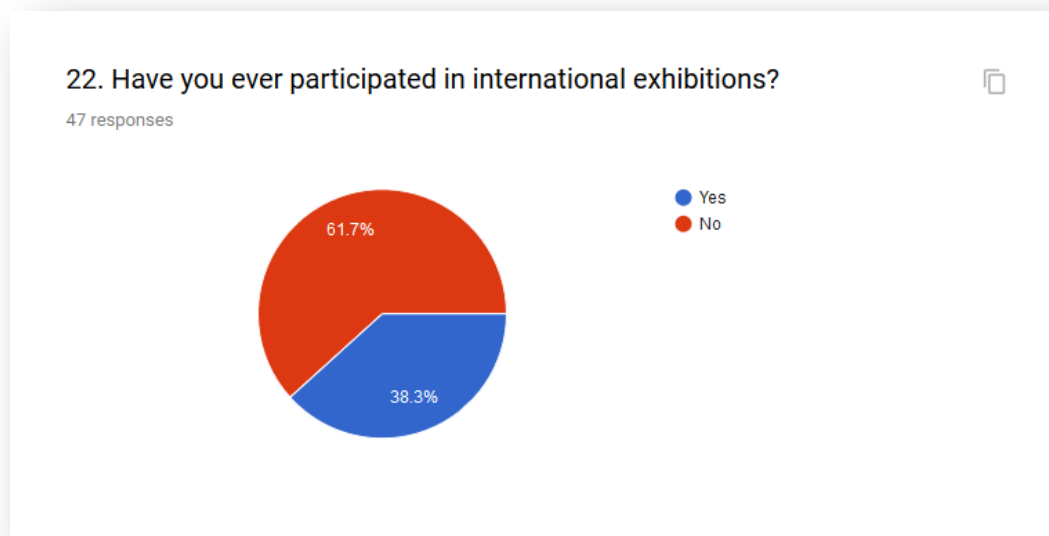

Фигура 18. Смятате ли, че е важно да има назначен външен специалист, който да отговаря за маркетинга и реализацията на Вашата продукция на външния пазар? (МК)

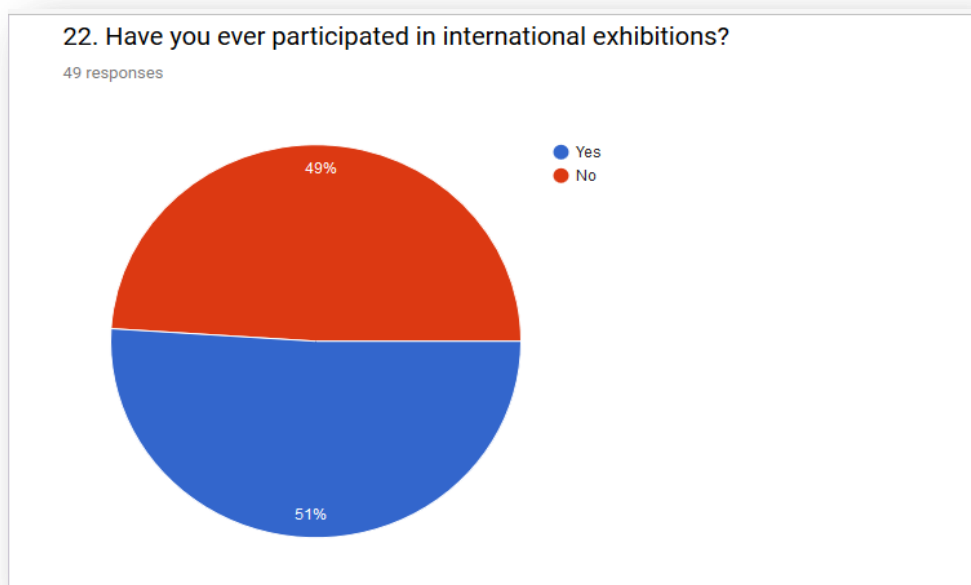
Липсата на добри специализирани кадри е цялостен проблем за всички био производители. Липсват както добре обучени работници за производството, така и агрономи, технолози и маркетингови експерти, тясно специализирани в областта на био производството.

По отношение на участието в международни изложения голяма част от био производителите в целевия регион са участвали в международни изложения, но трябва да се подчертае, че основно като посетители и много малка част от тях като изложители, най-вече в рамките на национални щандове.

Фигура 19. Участвали ли сте досега на международни изложения? (БГ)

фигура 20. Участвали ли сте досега на международни изложения? (МК)

Препоръки за развитие на биологичното земеделие и производство на биологични храни и други био продукти от страна на биологичните производители от трансграничния регион:

- Увеличаване обема на производство, за да се отговори на търсенето на международния пазар.
- По-добра организация и сътрудничество на производителите с цел съвместно навлизане на европейския пазар.
- Повишаване на информираността особено сред подрастващите - в детските градини и училищата относно значението на биопродуктите за здравето и околната среда.
- Създаване на регионален център за управление на всички био производители.
- Взаимно сдружаване в определена област, както за био производството, така и за реализацията на продуктите.
- Съвместно навлизане на чужди пазари.
- Създаване на агро пазар за биологични продукти и реализиране на съвместна дистрибуция.
- Изготвяне на нови стратегии за развитие на сектора на национално ниво, които да отговарят на съвременните тенденции и на нуждите на био производителите.
- Тясно коопериране на био производителите по вид продукция, увеличаване на производството и възможност за износ на био продукти (при спазване на изискванията за био производство, етиктиране и лабораторни анализи).
- Създаване на сдружения на фирми за износ на външния пазар.
- Участие в международни борси чрез сдружаване на трансгранично ниво

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият анализ на ситуацията в трансграничния регион на България и Македония показва, че основните проблеми на сектора са свързани с липса на достатъчна финансова подкрепа за развитие на производствения капацитет, за инвестиции в оборудване, наемане на обучен и опитен персонал, както и инициативи за съвместни действия за по-добра конкурентоспособност на международния пазар.

В двете страни липсва и подходящ обучен персонал в областта на био производството и маркетинга, което от своя страна обуславя нуждата от съгласуване на образователните системи в двете държави с нуждите на сектора на био производството с цел предоставяне на подходящо обучение и образование.

Слабата информираност на производителите от района на област Благоевград и област Кюстендил по отношение на стандартите, на които трябва да отговаря тяхната продукция за навлизане на международния пазар, както и непознаването на изискванията за етикетиране, опаковка и качество на чуждите пазари, показва липса на единен източник на тази информация, където да бъде предоставяна по систематизиран и достъпен начин.

Няма координация и съвместни инициативи от страна на самите производители, както и няма достатъчно организации, които да работят за популяризиране и реализиране на местната биологична продукция на международния пазар.

Като основен недостатък на сектора се идентифицира и разпокъсаността на производството и недостатъчният производствен капацитет на отделните стопанства. Това възпрепятства възможностите за по-добра конкурентоспособност на международния пазар, поради несъответствие с търсените количества на външния пазар.

Основният фокус в производството на биологични продукти в България и Македония е поставен върху многогодишните плодови култури - ябълки, сливи, круши, както и производството на зеленчуци и био мед.

Необходимо е разнообразяване на културите и развитие на преработващата промишленост.

Биологичното производство в България и Македония има нужда от подкрепа за развитие, защото по всеобщи експертни оценки това да е един изключително подходящ за трансграничния региона сектор, както поради изключително подходящите природни дадености и незамърсената земя, така и поради имиджа им на традиционен производител на качествени селскостопански продукти.

ПОДРОБЕН АНАЛИЗ НА БИОЛОГИЧНИЯ СЕКТОР В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН – СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВИ

АНАЛИЗЪТ ВКЛЮЧВА:

- Силни страни, които трябва да бъдат доразвити за стимулиране растежа на биологичния сектор
- Слаби страни, които трябва да бъдат преодолені за подпомагане на растежа на биологичния сектор
- Възможности, които биха могли да се използват, за насърчаване на растежа на биологичния сектор
- Заплахи за растежа на био сектора, които в идеалния случай трябва да се неутрализират

Анализът е разделен на седем приоритетни области за действие, които бяха идентифицирани, като се акцентира върху производството, ноу-хау и образованието, биологичното сертифициране, законодателството и политиките, достъпа до пазари, производствените ресурси и съществуващата подкрепа.

ПРОИЗВОДСТВО

БИО ПРОИЗВОДСТВОТО КАТО ЦЯЛО - СИЛНИ СТРАНИ	БИО ПРОИЗВОДСТВОТО КАТО ЦЯЛО - СЛАБИ СТРАНИ
Благоприятни климатични и почвени условия	Съществуващи райони без напояване с постоянен риск от ниски добиви и малък брой култури, които могат да бъдат култивирани.
Производителите имат опит в отглеждането на селскостопански култури по традиционен начин	Недостатъчна и непоследователна популяризация на предимствата на биологичното производство и възможностите за участие на производителите
Наличие на автохтонни (местни) сортове с добър генетичен потенциал	Слаба мотивация на производителите за увеличаване на биологичното производство вследствие на слабото търсене и неадекватните мерки за подпомагане сектора.
	Неадекватно прилагане на съвременни агротехнически мерки, поради липса или остаряла механизация и недостатъчна подготовка на производителите.
	Био производителите нямат капацитет и интерес да участват в дейности, свързани с добавяне на стойност на продуктите (преработка във фермата и разнообразяване на производството).
	Липса на инфраструктура и техники за удължаване на сезона на отглеждане
	Неефективно и скъпо производство, поради липсата на модерни производствени технологии

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Малък брой производители, участващи в биологичното производство
	Голяма разпокъсаност на земеделските земи и малки добиви
	Изключително неадекватна структура на производителите, участващи в биологичното производство (опортюнисти, пенсионери, безработни, фермери през уикенда)
	Недостатъчна организация на производителите по отношение на планиране на производството и неговата реализация
	Липса на познания за биологичните производствени техники
ПРЕРАБОТКА – СИЛНИ СТРАНИ	ПРЕРАБОТКА – СЛАБИ СТРАНИ
Съществуваща подкрепа за преработката на биологични продукти	Липса на познания за биологичните производствени техники
Развит и експортно ориентиран преработвателен сектор	Липса на съоръжения за преработка за биологичното производство
Преработвателите се интересуват от производството на продукти с добавена стойност	Липса на достатъчни количества сертифицирана суровина за преработвателите.
	Липса на познания за техниките на биологичната преработка на продукцията.
	Липса на координация между преработвателите и производителите и липса на договорно производство

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

	Няма подкрепа за преработката на биологични продукти (BG)
ЖИВОТНОВЪДСТВО – СИЛНИ СТРАНИ	ЖИВОТНОВЪДСТВО – СЛАБИ СТРАНИ
Благоприятни условия за развитие на биологичното животновъдство (незамърсени естествени ливади и пасища)	Недостатъчна информация за биологичното животновъдство на всички нива
Традиционни земеделски техники на производство, много близки до биологичното производство	Липса на концентриран протеинов фураж от местно производство
Животновъди с дългогодишен опит и съществуване на традиции в отглеждането на животни	Липса на обработваема земя за производство на фуражи в близост до ферми
	Слаба подготовка и капацитет на животновъдите за производство на фураж
	Липса на сертифицирани съоръжения за преработка на фураж
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Определяне на количеството вносни биологични продукти и проучване на възможността за заместване на вноса с местно производство	Бавно развитие на вътрешния пазар
Подобряване на ефективността на биологичното земеделие	Внос на по-конкурентни продукти
Привличане на повече производители в биологичното производство	Недостигът на вода за напояване в някои региони

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Създаване на програми за регионално сътрудничество	Световна икономическа рецесия и отрицателното въздействие на глобализацията
Насърчаване на пазарно ориентирано, а не био земеделие, мотивирано от получаването на субсидии	Климатичните промени и негативни последици от глобалното затопляне
Съживяване на селските райони с потенциал за развитие на биологичното производство	Биологичните продукти се изнасят като първични селскостопански суровини, а не като крайни продукти
Въвеждане на насочено производство въз основа на търсенето на външните пазари	Миграция на населението от селата към градовете
Повишено използване на финансиране от ЕС от страна на производителите и привличане на инвестиции в биологично производство	Свръхпроизводство на субсидирани земеделски култури
Улесняване на достъпа до селскостопанска техника, производствено оборудване и технология за съхранение	Липса на политика за консолидация на земята и запазване на малки и фрагментирани парцели
Подкрепа за развитие на малките фермери	Голям процент от земята не се обработва
Подкрепа за създаване на групи производители и кооперации, чрез развитието на нови пазарни възможности	Големи производители, които не се интересуват от биологично производство
	Ниско ниво на развитие на селските райони и миграция на селското население
	Намаляване на наличната работна ръка в селските райони

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

ПРЕРАБОТКА	ПРЕРАБОТКА
Нарастващото търсене на биологични продукти на вътрешния, регионалния и световния пазар	
Съгласуване с преработвателния сектор и използване на излишъци от биологични пресни продукти в периоди на увеличаване на предлагането	
Идентифициране на големите производители и тяхното участие в биологичното производство	Ниска информираност на преработвателите относно достъпа до суровини и пазари за биологични продукти
ЖИВОТНОВЪДСТВО	ЖИВОТНОВЪДСТВО
Ориентиране на земеделските производители към производство на протеинови култури	Постоянно намаляване на добитъка
Въвеждане на оборудване и сортове, които ще допринесат за увеличаване на фуражното производство	Слаби финансови възможности и недостатъчен капацитет на животновъдите
Подпомагане на малките и средните предприятия и занаятчийските производители да развият пълния си потенциал в биологичното производство	

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

КОМПЕТЕНТНОСТ И ОБРАЗОВАНИЕ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Биологичното производство се изучава в земеделските гимназии (МК)	Учебните програми в земеделските гимназии и университетите не предлагат достатъчно съдържание за биологично производство
Биологичното производство се изучава в бакалавърски и следдипломни учебни заведения	Установените образователни стандарти са недостатъчни и с несъответстващи учебни програми
Съществуващ интерес на донорските организации за образователни дейности в биологичното производство	Недостатъчен обмен на информация и сътрудничество с образователни и изследователски институции от други страни
Съществуващи публикации с уводна информация за биологичното производство на местни езици;	Недостатъчни възможности на производителите за достъп до знания и образование за биологично производство;
Наличие на експертен и инфраструктурен капацитет за осъществяване на изследователски дейности в областта на биологичното производство	Пълно отсъствие на съвременни, специфични, специализирани и приложими знания за биологичното производство на различни сортове култури;
Наличие на ресурси в селскостопанските гимназии и университети за провеждане на демонстрации, опити и приложни изследвания в областта на биологичното производство	Съществуващите експертни познания и капацитет за инфраструктурни изследвания не допринасят за областта на биологичното производство
Наличие на организации, които предлагат неформално образование за биологично производство	Ниско равнище на познания за изискванията и техниките за биологично производство от държавните консултантски служби и

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	невъзможността за предаване на знания на производителите
	Малък брой научноизследователски проекти в областта на биологичното производство
	Липса на специализирани образователни материали за биологично производство и липса на обмен на информация между биологичните производители
	Непълно използване на изследователския потенциал
	Повечето производители имат скромно познание за модерните производствени техники
	Липса на достатъчно образовани специалисти, които могат да предлагат консултантски услуги
	Пълна липса на трансфер на знания и обучение за маркетинг и продажби на биологични продукти
	Недостатъчно ниво на информация и познания за биологичното производство
	Повечето обучения и образователни усилия се изпълняват периодично чрез проекти на НПО
	Недостатъчни и ненадеждни източници на обучение, образование и научни изследвания
	Недостатъчен капацитет за предоставяне на консултантски услуги в държавните институции

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Идентифициране и отговаряне на нуждите от обучение	Липса на интерес в младите хора към професиите, свързани със селското стопанство
Подобряване на съществуващата подкрепа за консултантски услуги и развиване на потенциала за предоставяне на краткосрочни експертни съвети на производителите	Забавяне на прилагането на нови методи и технологии за биологично производство
Подпомагане на НПО в осъществяването на проекти за обучение по биологично производство, работа в мрежа и трансфер на знания	Миграция на млади висококвалифицирани специалисти в чужбина
Включване на биологичното производство като образователен модул в началните и / или средните училища	Дългосрочно изключване на научните и изследователските организации
Създаване на центрове за неформално образование и изследвания в областта на биологичното производство	Дългосрочно отсъствие на подходящи консултантски услуги
Провеждане на определени обучения за отглеждане и реализация на култури, търсени на пазара	Дългосрочна липса на знания и подходяща мотивация.
По-добро използване на средствата за образование на ЕС	
Въвеждане и подкрепа на групи за дискусии на заинтересованите страни в биологичното производство	
Насочване на научните изследвания и приложната наука към развитието на биологичното производство	

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проучване и въвеждане на сортове, които се приспособяват към местни условия и при съществуващи климатични промени	
Подпомагане на биологичните производители чрез програми за доброволци, практикуващи и стажанти	
Създаване на програми за регионално сътрудничество и обмен на опит	

БИОЛОГИЧНО СЕРТИФИЦИРАНЕ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Наличие на услуги, свързани със сертифицирането	Липса на подкрепа за разходите за сертифициране (BG)
Развита конкуренция в предлагането на услуги за сертифициране (БГ)	Сертификация съгласно национален стандарт, който не е признат в ЕС (МК)
Съществуваща финансова подкрепа за разходите за сертифициране (МК)	Малък брой сертифициращи органи, т.е. слаба конкуренция в сертификационните услуги (МК)
Създадена контролна система от държавните инспектори	Липса на подробна информация за сертифициране на селскостопански суровини
Наличие на информационни материали за запознаване с процеса по сертификация процес	Малък брой местни инспектори за биологично производство в трансграничния регион
Съществуване на групово сертифициране (БГ)	Ограничена информация и недоверие в процеса на сертифициране
Производители, запознати с възможностите за сертифициране	Ограничените познания за сертифицирането в държавните агенции

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Недостатъчно познаване на изискванията за сертифициране от страна на производителите
	Високи разходи за сертифициране
	Липса на групова сертификация (МК)
	Възприемане на процеса на сертифициране като трудност
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Създаване на нови сертифициращи органи и засилване на конкуренцията (МК)	Липса на подходящи и достъпни услуги за сертифициране в региона
Провеждане на обучения по управление и сертификация на представители на администрацията и нови инспектори	Демотивиране на производителите и намаляване на растежа на биологичното производство
Обмен на опит между участниците в сектора по отношение на сертифицирането	Бавно развитие на биологичното производство
Увеличаване на трансфера на информация към производителите относно процеса на контрол и сертифициране	Продължаваща тенденция към високи разходи за сертифициране
Разрешаване на сертифицирането на суровини за биологично производство	
Повишаване доверието на потребителите и производителите в сертифицирането чрез дейности за изграждане на доверие	
Увеличаване на регионалните инспектори и намаляване на разходите за сертифициране	

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Въвеждане на групово сертифициране (МК)	
Въвеждане на подкрепа за разходите за сертифициране (БГ)	

ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПОЛИКИ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Законодателството е в пълно съответствие с европейското законодателство за биологично производство (БГ)	Части от законодателството не са хармонизирани с регламента на ЕС (МК)
Съществуващо национално законодателство, в по-голямата си част хармонизирано с европейското законодателство (МК)	Липса на стратегия и стратегическо планиране на всички нива за развитие на биологичното производство
Съществуващ план за действие за развитие на биологичното производство до 2020 г. (МК)	Липса на важни нормативни разпоредби, напр. групово сертифициране (МК)
Съществуваща система за мониторинг на биологичното производство	Субсидии и подкрепа се предлагат само по отношение на производството, но не и за развитие на вътрешния пазар
Въведено национално лого за етикетиране на биологични продукти или продукти в преход (МК)	Липса на интерес и дейности на местните власти за развитие на биологично производство
Като цяло, има политически консенсус по отношение на подкрепата за биологичното производство	Биологичните производители са слабо ангажирани в разработването на политики и мерки за подпомагане на биологичното производство

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Съществуващ диалог между правителството и асоциациите на производителите на биологични продукти	До голяма степен подкрепата за биологичното производство зависи от волята на министъра на земеделието
Стабилна подкрепа за биологичното производство с присъединяването към ЕС (БГ)	Комплексни и ненужни процедури за внос на биологични суровини (МК)
	Липса на воля за хармонизиране на националното законодателство от Министерството на земеделието (МК)
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Изменение на законодателството за биологичното производство (МК)	Бавно развитие на биологичното производство
Въвеждане на мерки за развитие на вътрешния пазар в държавната програма за подпомагане на биологичното производство	Дългосрочна липса на административния капацитет за развитие на биологично производство на централно и местно ниво
Въвеждане на стратегическо планиране в развитието на биологичното производство	Увеличаващи се различия между националното и европейското законодателство (МК)
Участие на общините и местните власти в процеса на развитие на биологичното производство	Липса на интерес от страна на компетентните институции за развитие на биологичното производство
Стабилизиране на подкрепата за биологично производство с приближаването към ЕС (МК)	Нестабилна подкрепа за биологично производство (МК)
Разработване на стратегия за биологично производство	Дългосрочна липса на стратегическа насоченост или прилагане на приети стратегии и планове за действие

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Включване на биологични продукти в обществени поръчки на държавно управлявани институции (детски градини, училища, болници)	Насърчаване на биологичните производители с неадекватни политики и намаляване на растежа на биологичното производство
Подобряване на средата за биологично производство чрез признаване на ползите от биологичното производство от високопоставени държавни служители	Липса на координация между политиките за развитие на биологичното производство на централно и местно ниво

ДОСТЪП ДО ПАЗАРИ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Общ интерес на съответните държавни органи за насърчаване на биологичното производство	Вътрешният пазар на био храни и слабо развит
Обща информираност на потребителите за биологичното производство	Ниска обществена осведоменост и ниска степен на информация за значението на термина "биологичен" и ползите от тези продукти
Организиран са ежегодни събития за органична промоция	Ограничен набор от пресни продукти, предлагани на вътрешния пазар
Вътрешното търсене на биологични продукти не е голямо, но расте	Обща липса на непрекъснатост в снабдяването с пресни биологични продукти, дължащи се на силно сезонното производство
Биологичните продукти имат голям потенциал за увеличаване на износа	Липса на инфраструктура за пряко и непряко разширяване на сезона на продажби и подобряване на непрекъснатостта на доставките

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Високи потребителски цени на био продукти
	Малък обем на вътрешния пазар
	Относително ниски доходи на населението
	Липса на търговски обекти и пазарни възможности
	Не добре структурирани и неефективни вериги за доставки и ограничени възможности за дистрибуция на биологични продукти
	Липса на рекламна стратегия на вътрешния пазар
	Потребителите не са запознати с биологичните системи за гарантиране на целостта и с липсата на доверие на потребителите
	Значителна част от биологичните оператори не търсят брендиране на продукцията си като органична
	Националното лого за биологични продукти се използва незначително и не може да се разпознае
	Биологичните производители нямат капацитет и интерес да се ангажират с алтернативни канали за маркетинг и продажби
	Недостатъчен брой събития за промоция и продажба на биологични продукти
	Трудният достъп до експортните пазари

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

	Недостатъчна организация на производителите по отношение на маркетинга
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Идентифициране на специфичните нужди на експортните пазари и съгласуване на производството, за да се удовлетворят тези нужди	Продължително слабо участие на правителството в популяризирането на биологичните продукти
Диверсификация и разширяване на веригите за доставка на биологични продукти, за да се отговори на вътрешното търсене	Неадекватна висока ценова политика на производителите и дистрибуторите на биологични продукти
Реализиране на кампания за популяризиране и повишаване на осведомеността, в която се подчертават ползите от биологичното производство	Отрицателни последици от финансовата и икономическа криза, политическа нестабилност и намалена привлекателност за инвестиции
Стимулиране на търсенето и привличане на повече потребители чрез подкрепа за създаване на потребителски групи и организации на гражданското общество	Увеличаване на цените извън прага на пазарната еластичност и намаляване на готовността за закупуване на биологични продукти
Развитие на възможности за участие в обществените поръчки от органичните производители	Дългосрочното подлагане на потребителите на високи цени и намаляване на интереса към биологичните продукти
Изграждане на доверие, чрез осигуряване на качествени взаимоотношения между потребителите и биологичните производители (земеделци, които преподават на потребителите биологично градинарство, организират панаири, дискусии и събития, при които потребителите и производителите могат да си взаимодействат).	Продължителен провал при осигуряване на организирана логистика, непрекъснатост и разнообразие на биологични продукти и намаляване на готовността за закупуване на биологични продукти

Подписване на двустранни споразумения за взаимно признаване на сертификати с държави в региона и извън него (МК)	Неправилно прилагане на стратегически и програмни документи и неефективно използване на финансирането от ЕС
Зеления и здравословен начин на живот и чиста околната среда, стават популярни теми, особено сред младите и хората на средна възраст.	Недостатъчно ясна правителствена стратегия за стимулиране на потреблението на биологични продукти
Разработване и внедряване на специални мерки за подпомагане на разнообразяването на продуктите, удължаване на сезона и дейности за осигуряване на непрекъснатост на доставките.	Бавно развитие на биологичното производство и намаляване на възможностите за достъп до развитите пазари
Подкрепа за създаването и прилагането на стратегия за развитие на вътрешния пазар	Липса на връзки между преработватели и търговци
Изграждане на връзки между производители и преработватели - HoReCa сектора	

ПРОИЗВОДСТВЕНИ РЕСУРСИ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Свободен достъп до средства за защита и семена, регистрирани в ЕС (МК)	Липса на интерес от страна на вносителите да предлагат защитни средства
Опростени процедури за внос (БГ)	Малък брой налични средства за защита и малък брой вносители
Опростени процедури за регистрация (БГ)	Значителни разходи за регистриране на средства за защита (МК)

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Налична поддръжка за използване на разрешени средства за защита (БГ)	Високи цени на наличните средства за защита
	Оскъдна наличност на допустими средства за защита
	Производителите не са достатъчно информирани за съществуващото предлагане на средства за защита
	Усложнени процедури за внос и регистрация (МК)
	Производителите срещат затруднения при достъпа до информацията относно средства за защита.
	Липса на интерес от страна на земеделските аптеки за предлагане на биологични средства за защита
	Липса на подкрепа за производителите за използването на средства за биологична защита (МК)
	Липса на инициативи за съвместна доставка на производствени суровини
	Високи разходи за регистриране на средства за защита (МК)
	Липса на образование от страна на производителите относно наличието на позволените биологични средства и начина им на използване
	Недостатъчно познания и компетенции на експертите и доставчиците на консултантски услуги относно наличието на позволените биологични средства и начина им на използване

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC16I5CB006.

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Съществуващата силно предлагане на конвенционални защитни средства
	Недостатъчното познаване и липса на интерес от страна на производителите към традиционните и алтернативни средства за защита, които те могат да произвеждат сами
	Разпространение на объркващата информация сред производителите относно наличието и използването на сертифицирани биологични средства
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Създаване на система за подпомагане и популяризиране на биологичните суровини	Липсата на ясна визия и стратегия за нуждите и подкрепа за увеличаване на достъпността на биологичните материали (МК)
Участие на държавни съветници, научни и образователни институции в популяризирането на биологичните ресурси за производство	Като малък неразвит пазар, производителите на органични ресурси продължават да избягват Македония като интересен пазар за установяване на партньорства
Създаване на система за информиране на производителите за наличните биологични суровини и начина им на употреба	Високи разходи и липса на икономическа обосновааност за използването на биологични материали
Внедряване на специализирани търговски и информационни центрове за биологични средства	Липса на интерес / стимули за търговците да предлагат биологични материали
Стимулиране на съвместни доставки на производителите и намаляване на разходите за получаване на биологични ресурси	Липса / недостъпност до знания и експертиза относно приложимостта и методите за използване на биологични суровини

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Опростяване на процедурите за внос и регистрация на биологични суровини (МК)	Поддържане на сложна процедура и високи разходи за регистриране на биологични ресурси (МК)
Улесняване на вноса на биологични суровини и постигане на по-конкурентоспособно производство	Неадекватна висока ценова политика от страна на вносителите на биологични препарати
Обучение на експерти и доставчици на консултантски услуги относно наличието и използването на сертифицирани биологични суровини	Липса на опит и познания за новите разрешени биологични материали в професионалните, научните и образователните среди.
Обучение на производителите относно възможностите за използване на традиционни и алтернативни средства за защита, които те могат да произвеждат сами.	Наличие на малък брой качествени органични материали и следователно неконкурентно производство
Намаляване на разходите за регистрация на биологични суровини (МК)	Продължителна липса на наличност и селекция на семена и посадъчен материал

СЪЩЕСТВУВАЩА ПОДКРЕПА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Съществуващи програми за подпомагане на биологичното производство	Сложните процедури за получаване на подкрепа и субсидии
Съществуващи отдели, насочени към био производство в министерствата на земеделието	Неадекватен модел за разпределяне на субсидиите
Съответстващ медиен интерес към биологичното производство	Несъгласуваност при спазването на сроковете за изплащане на субсидиите

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Съществуващи инициативи от търговските банки за одобряване на изгодни кредитни линии, предназначени за биологични производители	Недостатъчен капацитет на компетентните институции за работа със заявления за субсидия
Налична подкрепа за използването на биологични препарати (БГ)	Липса на подкрепа за сдружаване на производителите
Периодични мерки от държавата за насърчаване на биологично производство	Някои медии публикуват неточна и неефективна информация
Съществуваща безплатна подкрепа чрез държавни консултантски услуги	Недостатъчно ангажиране на персонала в правоспособните органи, занимаващи се с биологични производствени единици
5-годишно задължително сертифициране при използване на субсидии за биологично производство (БГ)	Недостатъчно използване на средствата на ЕС от производители на биологични продукти, поради големите административни бариери, недостатъчна информация и липса на знания за кандидатстване за финансиране
	Производителите нямат задължение да останат в сертификация, в резултат на което има голям брой производители, които се сертифицират само за една или две години, с цел да получават субсидии (МК)
	Недостатъчна компетентност на държавните консултанти в областта на биологичното производство
	Недостатъчна финансова подкрепа за неправителствения сектор като един от основните привърженици на развитието на биологичното производство
	Липса на данъчни стимули и други мерки за подпомагане на биологичните производители

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Недостатъчна подкрепа за развитие на преработката на био продукти
	Недостатъчна подкрепа за развитие на пазара с био продукти
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Изпълнение на проекти за развитие на биологично производство	Примамливите субсидии, без изисквания за производство и реализиране на пазара, могат да доведат до появата на производители, мотивирани само от субсидиите, което би застрашило устойчивото развитие.
Увеличаване на ангажираността на местните и централните служители в развитието на биологичното производство	Недостатъчно ясни и прозрачни дейности на разплащателната агенция, както при плащанията, така и при разработването на правила за получаване на подкрепа
Въвеждане и прилагане на междусекторно сътрудничество за подкрепа на биологичното производство	Дългосрочна липса на стратегическо планиране на мерките за подкрепа
Въвеждане на 5-годишно споразумение за използване на субсидии за биологично производство (МК)	Увеличаване на административните задължения за производителите без подходяща консултантска помощ
Привличане на инвестиции в биологичното производство	
Преструктуриране на субсидиите за биологично производство	
Обучение на службите, предоставящи съвети и осигуряване на качествена информационна услуга за биологични производители	

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

АНАЛИЗА

НА ПОТЕНЦИЈАЛОТ ЗА РАЗВОЈ НА ОРГАНСКИОТ СЕКТОР ВО ПРЕКУГРАНИЧНИОТ РЕГИОНОТ НА БУГАРИЈА И МАКЕДОНИЈА

ВОВЕД

Оваа анализа е изготвена во рамките на проектот финансиран од ЕУ на CCI2014TC16I5CB006 Интеррег-ИПП програмата за прекугранична соработка помеѓу Бугарија и Македонија. Јакнење на бизнис капацитетите на органските производители во прекуграничниот регионот на бугарија и македонија (EBC-OP-CBR).

Оваа анализа е развиена како резултат на истражувањето спроведено во рамките на проектот преку анкета на 50 производители на органски производи од прекуграничниот регион во Бугарија и на 50 производители на органски производи од прекуграничниот регион на Македонија. Целта на студијата е да се изврши анализа на ситуацијата во регионот због поглед на развојот на секторот во однос на капацитетите за производство, потенцијалот за раст на секторот за органско производство во прекуграничниот регион, да се истражат условите за развој, проблемите и перспективите за извоз на органски производи. Анализата ќе служи за презентирање на органскиот сектор во прекуграничниот регион на заинтересираните страни, потенцијалните инвеститори и претприемачите.

Потребата за ваква студија се должи на недостаток на официјални статистички податоци за развој на органското земјоделско производство во прекуграничниот регион на Бугарија и Македонија. Поради тоа е тешко да се добијат сеопфатни информации и истите треба да се консолидираат од фрагментирани податоци присутни во статии, интервјуа, извештаи од истражувања кои се однесуваат само на одредени аспекти на органското производство. Покрај тоа, податоците во различни статии често се контрадикторни.

ОПСЕГ НА СТУДИЈАТА

Територијален опсег:

Република Бугарија: област Благоевград и област Кустендил

Република Македонија: Источен и Југоисточен плански регион

Испитаници:

50 органски производители од Република Бугарија

50 органски производители од Република Македонија

Методологија на студијата и извори кои се користат во анализата

Анализата главно се базира на директни контакти преку анкети, дискусии и интервјуа со органски производители од целниот регион. Контактите и другите основни информации за сите производители на органски производи во прекуграничниот регион се добиени од регистарот на Министерството за земјоделство и храна на Република Бугарија и базата на податоци за органски производители и преработувачи и Федерацијата на производители на органски производи на Македонија, кои одржуваат таква ажурирана база на податоци. Во целниот прекуграничен регион беа идентификувани 204 производители во Бугарија и 246 производители во Македонија.

Врз база на примерокот од 50 производители од Бугарија и 50 производители од Македонија вклучени во истражувањето е изготвена анализата и е во релација со интересот на учесниците во истражувањето и врз основа на нивните активност.

Истражувањето беше спроведено преку директни средби со анкетираните компании. Над 70% од анкетираните производители беа согласни да дадат целосни информации за контакт за нивната компанија и помалку од 25% од испитаниците сакаат во истражувањето да учествуваат анонимно.

Од вкупно 100 учесници во истражувањето, само 38% имаат e-mail, како и за Бугарија, тоа е речиси 50% од испитаниците, а за Македонија 32%.

Само 7% од сите испитаници имаат веб-страница за да го презентираат своето производство, 4% од нив од Бугарија и 3% од Македонија.

Вториот дел од истражувањето дава информации за органските производствени капацитети на производителите од двата региони, годишното производство, сертифицираното производство, продажните пазари, барањата за влез на странски пазари.

Истражуваните органски производители во регионот произведуваат повеќе од 30 различни земјоделски, зеленчукови и овошни производи.

Производи доминантни во бугарскиот прекуграничен регион:

- органски мед и пчелни производи
- повеќегодишни – винова лоза и овошни култури (сливи, цреши, вишни)
- зеленчук
- култивирање на печурки
- ореви и бадеми
- производство на млеко и млечни производи
- медицински и ароматични растенија и маслодајни култури
- производство на вино

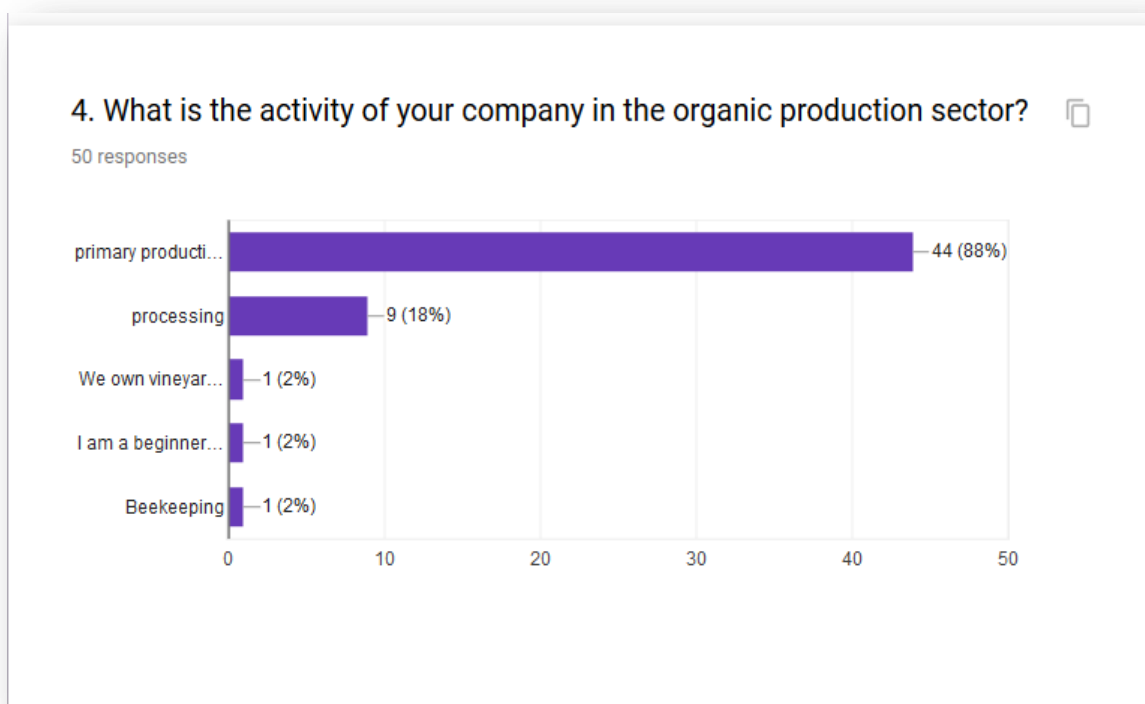
Производи доминантни во македонскиот дел:

- производство на овошје (аронија, киви, јаболко, сливи, јаболка, круши)
- производство на зеленчук
- сточарство
- производство на органски мед и пчелни производи
- производство на конзервиран зеленчук

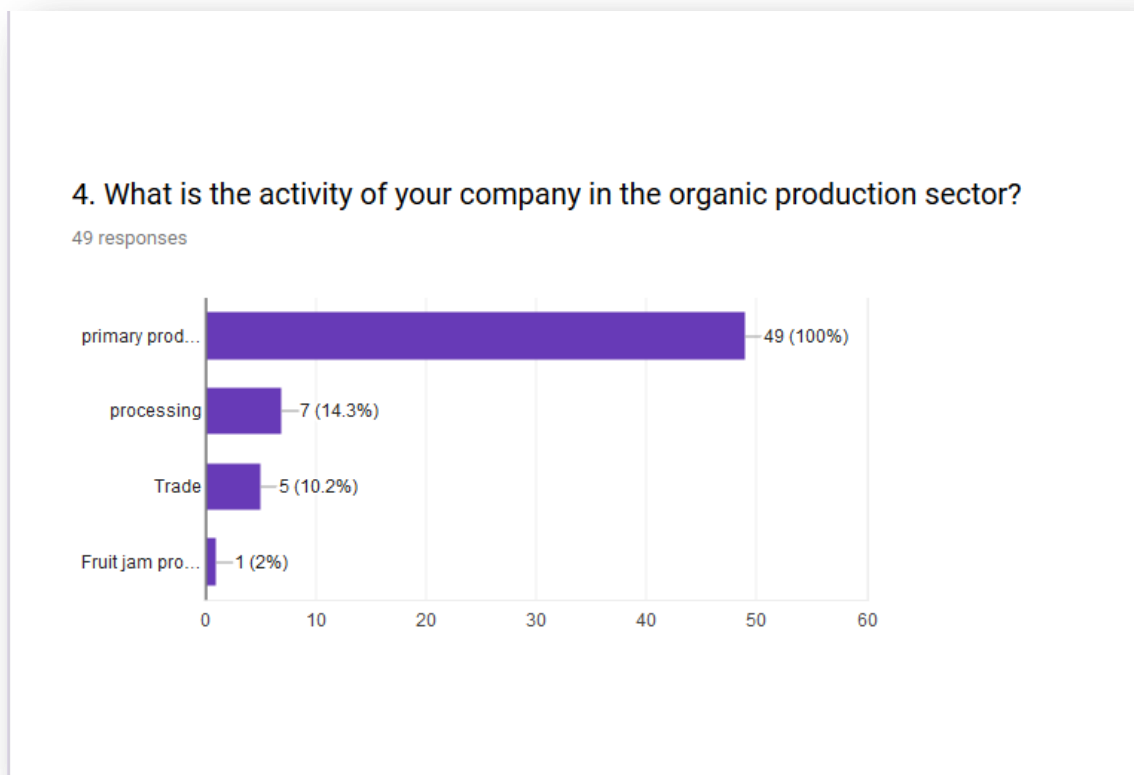
Главна сфера на активност на биопроизводителите во прекуграничниот регион

Од 100 органски земјоделци анкетирани од двата региони, речиси 89% се ангажирани во примарно производство, во Бугарија 90% од сите испитаници, а 100% во Македонија. Некои производители се истовремено и преработувачи, за Бугарија вкупно 20% од сите анкетирани учесници, а за Македонија 16%.

Слика 1. Каква е активността на вашата компанија во секторот за органско производство? (Бугарија)

Слика 2. Каква е активността на вашата компанија во секторот за органско производство? (Македонија)

Годишно количество на производство на основни производи

Сите производители од двата целни региони обезбедија детални информации за годишното производство. Информациите за годишен капацитет за производство се многу различни, почнувајќи од многу мали до релативно големи количини за некои компании.

Во однос на реализацијата на своето производство, 85% од учесниците само на домашниот пазар и само 15% од сите производители имаат развиено надворешно-трговски односи и ги продаваат своите производи надвор од земјата. За Бугарија тоа изнесува 13.3% а за Македонија 8.3%.

Процент на продажба во земјата и странство

Сите органски производители од регионот Благоевград и Кустендил, кои ги продаваат своите производи надвор од земјата, продаваат помалку од 20% од своето производство на странските пазари.

50% од производителите во целниот регион на Македонија, кои посочија дека ги продаваат своите производи надвор од земјата, продаваат помалку од 20% од вкупното производство на меѓународниот пазар.

17% од македонските извозници продаваат меѓу 20% - 50% од вкупното производство и 33% од нив извезуваат повеќе од 50% од своето производство во странство.

87% од сите органски производители се соочуваат со проблеми во продажбата на своите производи по поволни цени на домашниот пазар и немаат контакти на надворешниот пазар за органски производи.

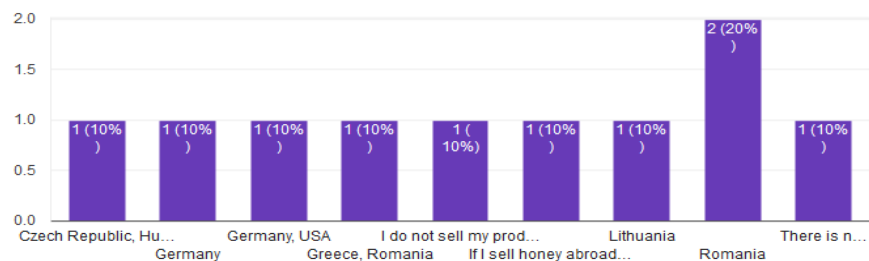
Главните пазари за продажба за бугарските производители се: Германија, Романија, Грција, Унгарија, Литванија, Чешка, Русија и САД, додека македонските производители продаваат во Германија, Австрија, Италија, Грција, Швајцарија и Русија.

Проект EBC – ОП – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

10. If you sale your bio production abroad, please specify in which countries?

10 responses

Слика 3. Реализирана продажба во странство од бугарски производители во периодот 2015-2017 година

10. If you sale your bio production abroad, please specify in which countries?

9 responses

Слика 4. Реализирана продажба во странство од страна на македонски производители во периодот 2015-2017 година

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Компаниите кои не ги продаваат своите производи во странство ги наведоа следните причини:

- производство на мали количини
- недостаток на организиран пазар
- Недостаток на контакти
- недостаток на соодветни партнери

Анализата на ситуацијата и причините посочени од анкетираниите учесници покажува дека оние кои имаат проблеми со продажбата на производството се добри стручњаци во нивната област на производство, но немаат можност и капацитет да бараат нови пазари.

Голем дел од нив не ја сфаќаат важната улога на маркетингот, и воопшто немаат маркетинг план за продажба на своето производство и не наѓаат пазарен сегмент кој им одговара. Многу од нив не можат да ги најдат потребните човечки ресурси или стручни лица за да изнајдат нови пазари и да најдат нови пристапи за продажба на своето производство, и во земјата и во странство.

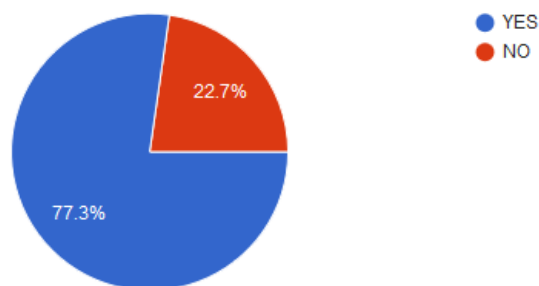
На прашањето дали сакаат да најдат пазари во други земји, 80% од бугарските учесници одговараат со "ДА", бидејќи само 20% (10 учесници) велат "НЕ". Само 2% од македонските учесници не сакаат да најдат странски пазари.

Најпосакуваните пазари од бугарските производители се ЕУ како целина, балканските земји, како и Русија и Јапонија.

12. If you sell only in Bulgaria, do you have a desire to find markets in other countries?

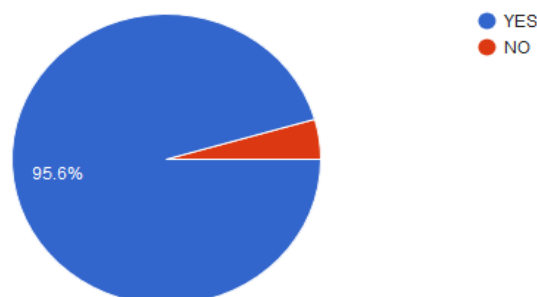
44 responses

Слика 5. Ако продавате само во земјата, дали имате желба да пронајдете пазари во други земји? (Бугарија)

12. If you sell only in the country, do you have a desire to find markets in other countries?

45 responses

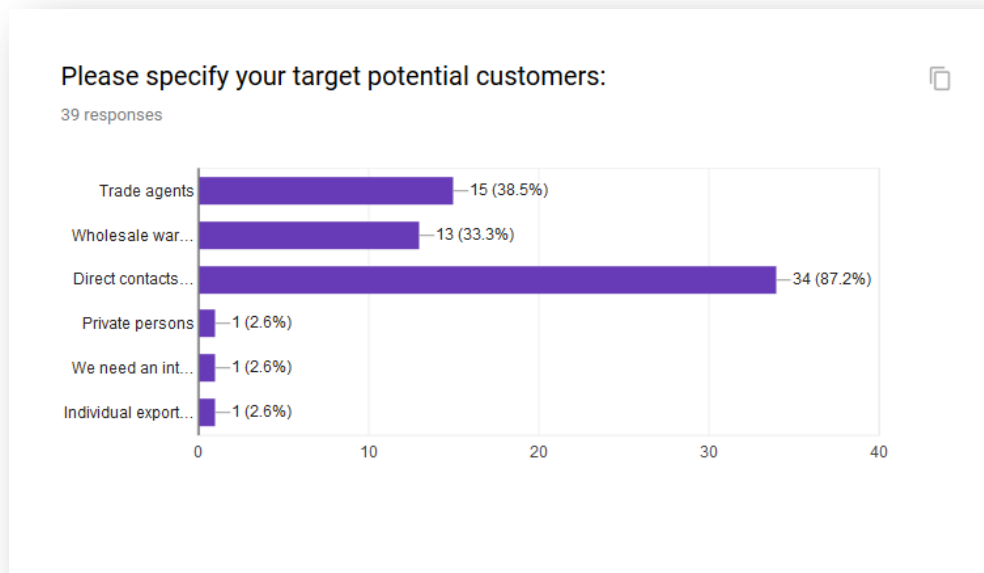

Слика 6. Ако продавате само во земјата, дали имате желба да пронајдете пазари во други земји? (Македонија)

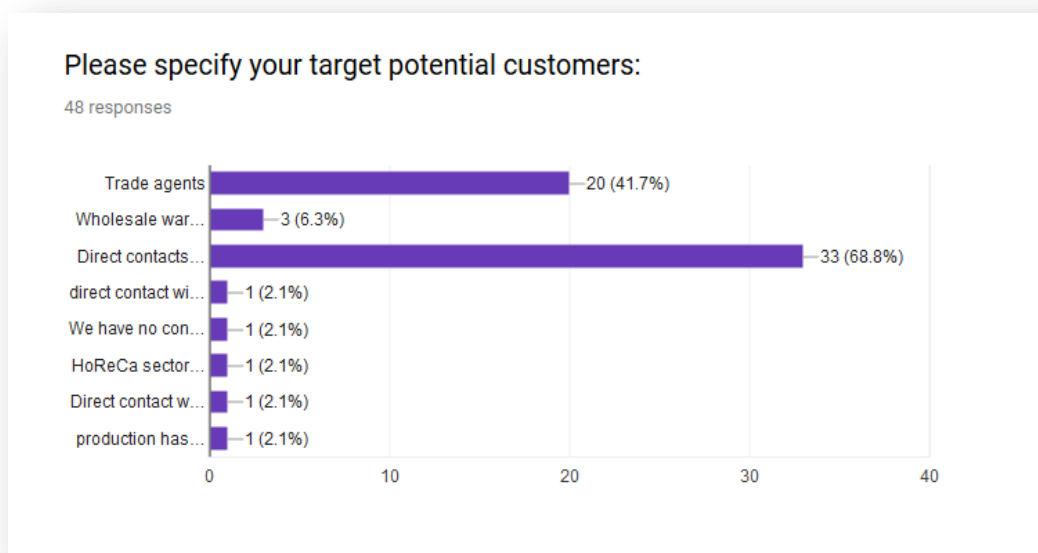

Потенцијални потрошувачи на во прекуграничниот регион

Најголем процент од учесниците во двете земји укажува на директни контакти (85% во Бугарија и 70% во Македонија), потоа трговски агенти и трговци на големо.

Слика 7. Посакувани птенцијални клиенти (Бугарија)

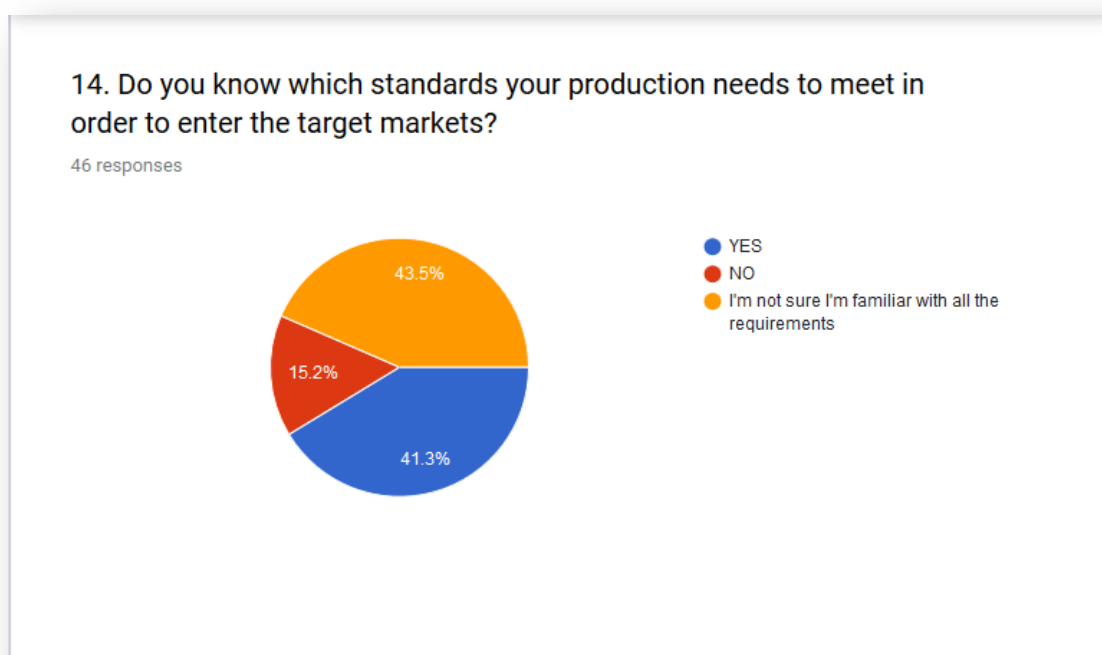
Слика 8. Посакувани птенцијални клиенти (Македонија)

Во однос на стандартите што производството кои треба да ги исполни, за да влезат на странските пазари, 41% од испитаниците во Бугарија покажуваат дека се свесни за овие барања.

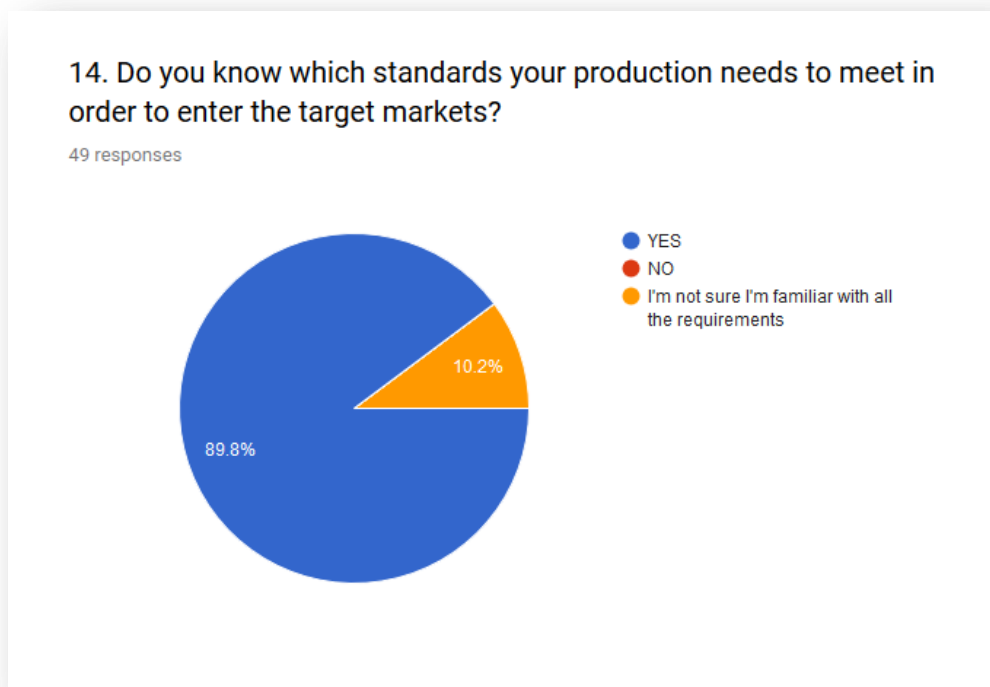
Речиси 44% велат дека не се сигурни дека се свесни за сите неопходни стандарди и дополнителни барања, а 15% од испитаниците незнаат колку се свесни.

Македонските производители се значително информирани, од кои 90% се свесни за стандартите за, а само 10% не се сосема сигурни.

Слика 9. Дали знаете кои стандарди треба да ги исполни вашето производство за да влезат на целните пазари (Бугарија)

Слика 10. Дали знаете кои стандарди треба да ги исполни вашето производство со цел да влезат на целните пазари? (Македонија)

Ниво на познавање на барањата за квалитет, етикетирање, потребна документација и други неопходни барања за продажба на вашето производство на пазарите за кои сте заинтересирани?

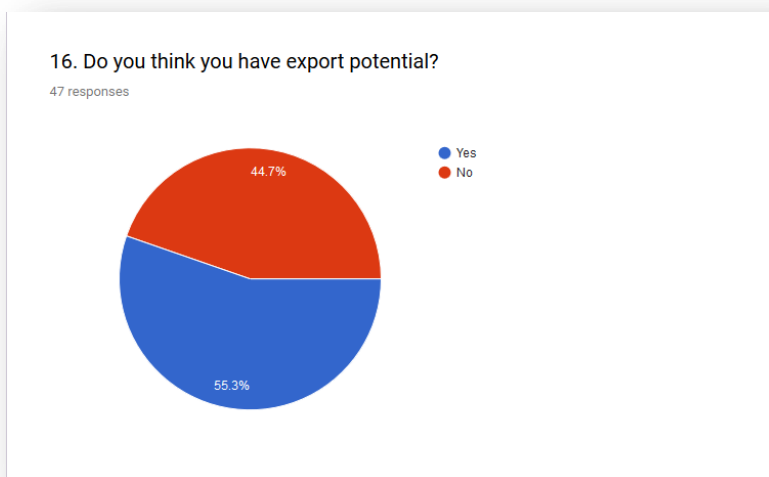
На прашањето дали се добро запознаени со барањата за квалитет, етикетирање, потребната документација и други барања за продажба на нивните производи на пазарите на земјите кои се заинтересирани, речиси половина (49%) од бугарските учесници реагираат со НЕ, 23% се делумно запознаени. Сепак, само 9% од две земји имаат предлози за тоа каде можат да добијат такви информации и да го посочат Министерството за земјоделство, Бугарската агенција за безбедност на храната или инспекторите, органот за потврдување и законодавството. Во Македонија, 60% од сите анкетирани лица покажуваат дека се свесни за барањата за квалитет, означување и документација, како и со други прописи, а само 14% немаат идеја, додека 26% се свесни за овие барања.

Како производителите го оценуваат нивниот извозен потенцијал?

Слика 11. Дали мислите дека имате извозен потенцијал? (Бугарија)

Слика 12. Дали мислите дека имате извозен потенцијал? (Македонија)

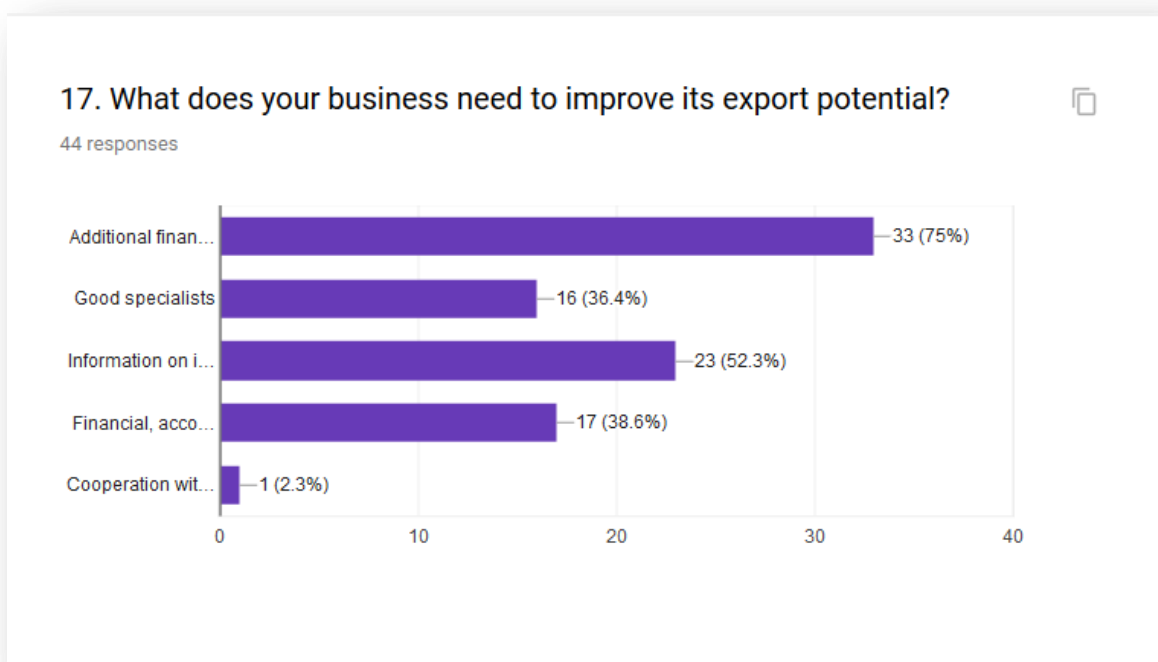
Мнозинството учесници од прекуграничниот регион од двете страни сметаат дека имаат извозен потенцијал, а за оние кои што немаат таков потенцијал, главната причина се малите и недоволните финансиски ресурси за развој на производството и маркетиншките можности.

Што е потребно за органските производители да го подобрат својот извозен потенцијал?

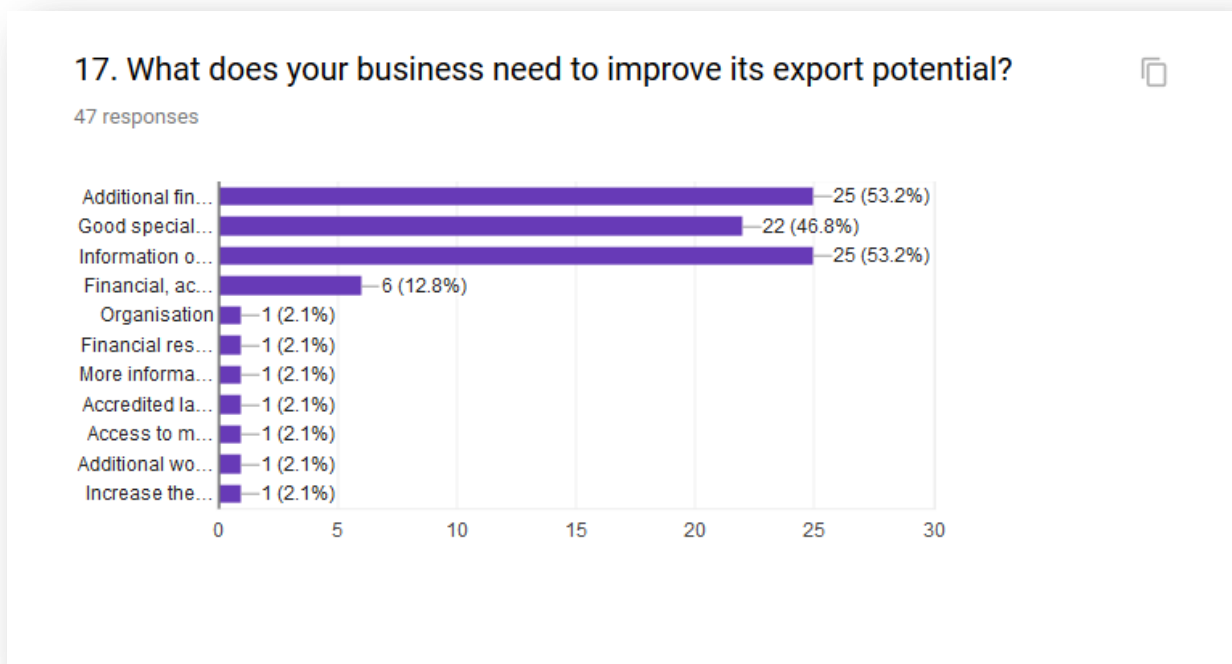
Учесниците главно наведуваат:

- Потреба од дополнителни финансиски средства за инвестиции
- Информации за трендовите на пазарот
- Добри стручњаци
- Финансиско-сметководствени информации за добро планирање

Слика 13. Што е потребно за вашиот бизнис за да го подобри својот извозен потенцијал? (Бугарија)

Слика 14. Што е потребно за вашиот бизнис за да го подобри својот извозен потенцијал? (Македонија)

Во однос на сегментите каде се потребни стручни лица на органските производители, половина од испитаниците во двете земји укажуваат на трговија, маркетинг, извоз и логистика, и околу 20% укажуваат на потребата за агрономи и консултанти специјализирани во органски сектор.

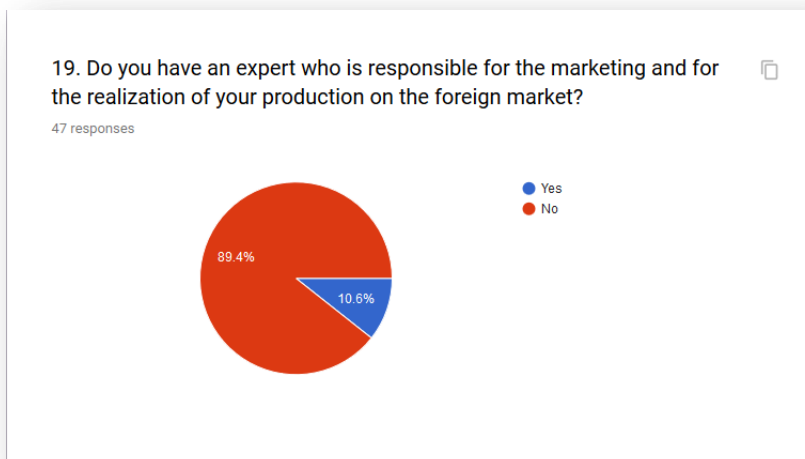
Во што производителите би инвестирале слободни финансиски ресурси? Најголем процент од бугарските учесници во истражувањето посочиа дека би инвестирале во опрема и машини, транспортни средства, конструкции и технологија на обработка. Помал процент ќе инвестира во рекламирањето и развој на дистрибутивната мрежа, како и во воведување на стандарди за квалитет.

Речиси сите учесници во прекуграничниот регион на Македонија велат дека ќе се прошири на капацитет за производство на нивните фарми. 10% од бугарските компании и 18% од македонските компании немаат вработен ангажирани во продажна и маркетинг на производството на

странскиот пазар и останатите учесници во студијата укажуваат дека главната причина за недостатокот на такви стручни лица:

- мали количини на производство за продажба на странскиот пазар
- недостаток на финансиски средства за такви стручни кадри
- немаат пристап, контакт и информации за такви стручни кадри

Слика 15. Дали имате експерт кој е одговорен за маркетинг и за продажба на вашето производство на странски пазари? (Бугарија)

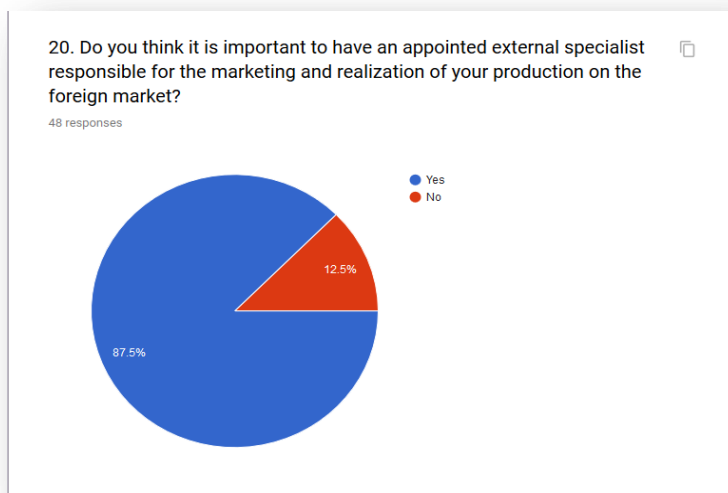
Слика 16. Дали имате експерт кој е одговорен за маркетинг и за продажба на вашето производство на странски пазари? (Македонија)

Повеќе од 60% од испитаниците во Бугарија одговориа дека е важно да се има назначен надворешен стручен кадар за успешна продажба на производите на странските пазари, додека 88% од нив одговориле на истиот начин во Македонија.

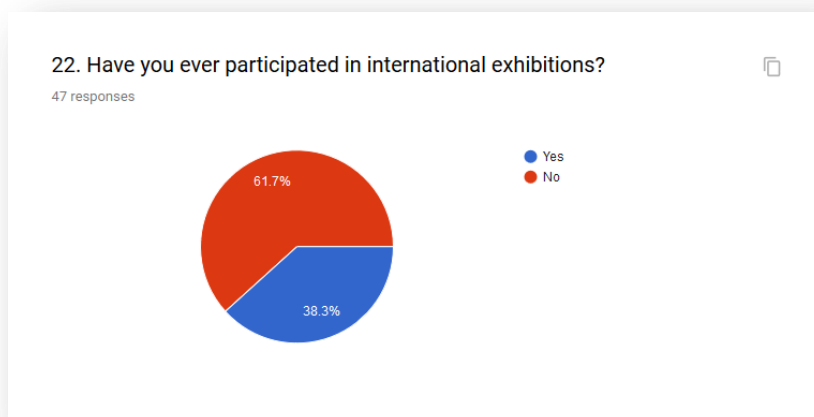
Слика 17. Дали сметате дека е важно да имате надворешен стручен кадар одговорен за маркетинг и продажба на вашето производство на странски пазари (Бугарија)

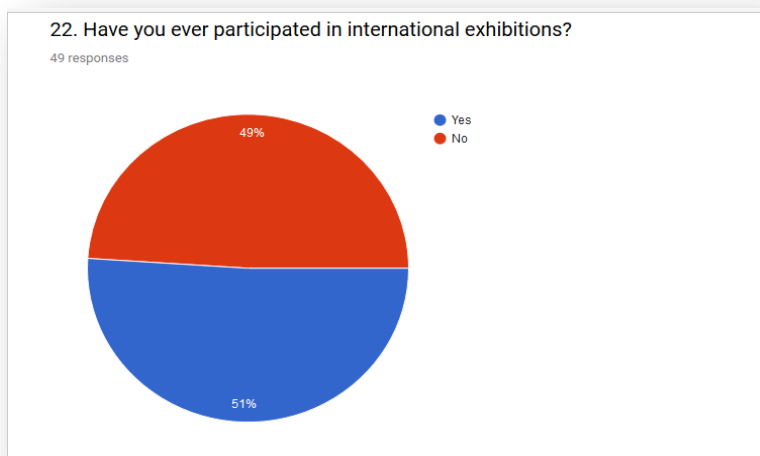
Слика 18. Дали сметате дека е важно да имате надворешен стручен кадар за маркетинг и продажба на вашето производство на странски пазари? (Македонија)

Недостатокът на качествени стручни кадри претставува севкупен проблем за сите производители. Не постојат добро обучени работници во производството, како и агрономи, технолози и маркетинг експерти од областа на органското производство. Во врска со учеството на меѓународни изложби, голем дел од производителите во целниот регион учествуваа на меѓународни изложби, но треба да се нагласи дека тие главно се посетители, а многу малку како изложувачи, главно во рамките на националните штандови.

Слика 19. Дали учествувате на меѓународни изложби? (Бугарија)

Слика 20. Дали учествувате на меѓународни изложби? (Македонија)

**Препораки за развој на органското земјоделство и производство на
органска храна и други органски производи во прекуграничниот регион:**

- Зголемување на обемот на производство за да се задоволи побарувачката на меѓународниот пазар.
- Подобрo организирање и соработка на производителите со цел да се влезе на европскиот пазар.
- Зголемување на свеста, за важноста на органски производи за здравје и животната средина кај децата во градинките и училиштата.
- Воспоставување на регионален центар за органско производство
- Заедничко здружување во одредени полиња, како за органско производство, така и за продажба на производи.
- Заеднички влез на странски пазари.
- Воспоставување на агро-берза за органски производи и реализација на заедничка дистрибуција.
- Подготовка на нова стратегија за развој на овој сектор на национално ниво, кои ќе се состанат на актуелните трендови и потребите на производителите.
- Поблиска соработка на производителите во зависност од видот на производството, зголемување на производството и можност за извоз на органски производи (следење на барањата за производство, означување и лабораториски анализи).
- Основање на здруженија на компаниите за извоз на странски пазари.
- Учество на меѓународни саеми преку соработка на прекугранично ниво

ЗАКЛУЧОК

Сегашната анализа на состојбата во прекуграничниот регион на Бугарија и Македонија покажува дека главните проблеми на секторот се поврзани со недостатокот на доволна финансиска поддршка за развој на производствени капацитети, инвестиции во опрема, ангажирање на обучен и искусен персонал и иницијативи за заеднички акции за подобра конкурентност на меѓународниот пазар.

И во двете земји постои, недостатокот на обучен кадар во областа на органското производство и маркетинг, кој би ја утврдувал потребата за усогласување на образовните системи во двете земји со потребите на секторот за органско производство со цел да се обезбедат соодветни обуки и образование. Слабата свест на производителите во регионите на Благоевград и Кустендил во однос на стандардите што нивните производи мора да ги исполнат за да влезат во меѓународниот пазар, како и недостатокот на познавање на барањата за етикетирање, пакување и квалитетот на производите на странските пазари покажува недостаток на единствен извор на овие информации каде што треба да се обезбеди на систематски и пристапен начин.

Нема координација и заеднички иницијативи од страна на производителите, а нема доволно организации да работат на промоција и реализација на локално органско производство на меѓународниот пазар.

Како главен недостаток на овој сектор е, исто така, фрагментацијата на производство и недоволниот капацитет за производство на индивидуалните земјоделски стопанства.

Ова ги попречува можностите за подобра конкурентност на меѓународниот пазар, поради неусогласеност со количини барани на надворешниот пазар. Главниот фокус за производство на органски производи во Бугарија и Македонија е на повеќегодишните овошни култури -. Јаболка, сливи, круши, како и производство на зеленчук и органски мед. Неопходно е тоа да се прошири и на други култури и развој на индустријата за преработка.

На органско производство во Бугарија и Македонија потребна му е поддршка на развојот, бидејќи според експертските проценки, ова е исклучително погоден секторот во прекуграничниот регион, и затоа располага со соодветни природни ресурси, незагадена земја, и постоечкиот имиџ на традиционално производствен регион на квалитетни земјоделски производи.

АНАЛИЗА НА ОРГАНСКИОТ СЕКТОР ВО РЕГИОНОТ НА ПРЕКУГРАНИЧНА СОРАБОТКА - СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ, МОЖНОСТИ И ЗАКАНИ

АНАЛИЗАТА ГИ ВКЛУЧУВА:

- силните страни коишто треба да се темел за надградба и развој на органскиот сектор,
- слабите страни коишто треба да адресираат за да се поддржи растот на органскиот сектор,
- можностите коишто можат да се искористат за поттикнување на растот на органскиот сектор,
- заканите за растот на органскиот сектор, коишто во најдобар случај би требало да бидат отстранети.

Анализата е поделена во седум идентификувани приоритетни области за дејствување, фокусирајќи се на производството, знаењето и образованието, органската сертификација, легислативата и политиките, пристапот до пазари, репроматеријалите во производството и достапната поддршка.

ПРОИЗВОДСТВО

ОРГАНСКО ПРОИЗВОДСТВО - СИЛНИ СТРАНИ	ОРГАНСКИ ПРОИЗВОДСТВО - СЛАБИ СТРАНИ
Поволна клима и услови на почвата	Постоење подрачја во коишто нема наводнување и постојан ризик од мали приноси и мал број на култури коишто можат да се одгледуваат
Искуство на производителите во одгледување на земјоделски култури на традиционален - екстензивен начин	Недоволна и неконтинуирана пропаганда за предностите на органското производство и можностите за вклучување на производителите
Постоење автохтони сорти со добар генетски потенцијал	Слаба мотивираност на производителите за зголемување на своето органско производство како последица на слабата побарувачка и несоодветни мерки за поддршка во органското производство
	Несоодветна примена на модерни агро-техничките мерки заради недостиг или застарена на механизација и недоволна едуцираност на примарните производители
	Органските производители немаат капацитет и интерес да се вклучат во активности за додавање на вредност на своите производи (преработка на самата фарма и диверзификација на производството)

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Немање инфраструктура и техники за продолжување на сезоната на раст
	Неефикасно и скапо производство заради отсуство на современи производни технологии
	Мал број производители коишто се вклучени во органското производство
	Голема расцепканост на земјоделските површини и мали приноси
	Несоодветна структура на производителите вклучени во органското производство (опортунисти, пензионери, невработени, викенд фармери)
	Недоволно организираност на производителите, во однос на планирање и реализација на производството
	Недостаток на знаење за техниките за органско производство
ПРЕРАБОТКА - СИЛНИ СТРАНИ	ПРЕРАБОТКА – СЛАБИ СТРАНИ
Постоење на поддршка за преработка на органски производи (МК)	Недостиг од преработувачки капацитети вклучени во органското производство
Развиен и извозно ориентиран преработувачки сектор	Недоволни количини на сертифицирана суровина достапна на преработувачите

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Заинтересираност на преработувачите за производство на производи со додадена вредност	Недостаток на знаење за техниките за преработка на органски производи
	Некоординираност помеѓу преработувачите и производителите и отсуство на договорно производство
	Недостиг на поддршка за преработка на органски производи (БГ)
СТОЧАРСТВО – СИЛНИ СТРАНИ	СТОЧАРСТВО – СЛАБИ СТРАНИ
Поволни услови за развој на органското сточарство (незагадени природни ливади и пасишта)	Недоволно информации за органско сточарско производство на сите нива
Традиционално земјоделско производство, многу блиско на органското производство	Недостиг на концентрирана протеинска храна од домашно производство
Сточари со долгогодишно искуство и постоење на сточарска традиција	Недостиг на обработливи површини за производство сточна храна во близина на фармите
	Слаба едуцираност и капацитет на сточарите за производство на сточна храна
	Немање сертифицирани преработувачки капацитети за производство на сточна храна

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
Да се утврди количината на увезените органични производи и истражи потенцијалот за замена на увозот и со локално производство	Забавен развој на домашниот пазар
Подобрување на ефикасноста на органското земјоделство	Појава на поконкурентни производи на пазарот од увоз
Привлекување повеќе производители во органското производство	Дефицит во одредени региони од вода за наводнување
Основање регионални програми за соработка	Светска економска рецесија и негативното влијание на глобализацијата
Промовирање пазарно ориентирано наместо органско земјоделство мотивирано од субвенции	Временски непогоди и негативни последици од глобалното затоплување
Ревитализација на руралните подрачја со потенцијал за развој на органско производство	Органските производи се извезуваат како примарни земјоделски сировини, а не како финални производи
Воведување насочено производство врз база на побарувачката на странските пазари	Миграции село - град
Зголемено искористувањето на ЕУ фондовите од страна на примарните производители и привлекување инвестиции во органското производство	Преголемо производство на субвенционирани земјоделски култури

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Олеснување на пристапот до земјоделска механизација, производствена опрема и технологија за складирање	Недостиг од политика за комасација на земјиштето и задржување на мали расцепкани парчиња земја
Поддршка за раст на малите земјоделци	Висок процент од земјата не се обработува
Поддршка за формирање групи на производители и задруги преку создавање на нови пазарни можности	Големите и професионални производители се незаинтересирани за органско земјоделство
	Ниско ниво на развиеност на руралните подрачја и миграција на руралното население
	Намалување на работната сила во руралните средини
ПРЕРАБОТКА	ПРЕРАБОТКА
Растечка побарувачка на органските производи на домашниот, регионалниот и глобалниот пазар;	
Координација на преработувачкиот сектор и апсорбирбција на вишоците на свежи органски производи во периодите на зголемена понуда	
Идентификација на големите производители и нивно инволвирање во органското производство	Недостаток на информираност на преработувачите за пристап до суровини и пазари за органските производи;

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

СТОЧАРСТВО	СТОЧАРСТВО
Насочување на земјоделците кон производство на протеински култури	Постојано намалување на сточниот фонд
Воведување опрема и сорти коишто придонесуваат за зголемено производството на сточна храна	Слаба финансиска моќ и недоволни капацитети на сточарите
Поддршка на мали и средни претпријатија или занаетчиски производители за да го развијат својот полн потенцијал во органското производство	

ЗНАЕЊЕ И ЕДУКАЦИЈА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Органското производство се изучува во средните земјоделски школи (МК)	Недоволна застапеност на содржини од органското производство во наставните планови во средните земјоделски училишта и факултетите
Органското земјоделство се изучува во додипломските и постдипломските образовни институции	Несоодветно воспоставени образовни стандарди и несоодветно дизајнирање на студиските програми

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Заинтересираност на донаторските организации за едукативни активности во органското производство	Недоволна размена на информации и соработка со образовните и истражувачките институции од другите земји
Постојат публикации со воведни информации за органското производство на локалните јазици	Недоволно можности на производителите за стекнување знаење и едукација за органско производство
Постојат експертски и инфраструктурни капацитети за спроведување на истражувања од областа на органското земјоделство	Комплетно отсуство на напредно, специфично, стручно и применливо знаење за органско производство кај различни култури
Земјоделските средни училишта и факултетите располагаат со ресурси за спроведување на демонстративно и показателно органско производство и апликативни теренски истражувања	Постоечките експертски и инфраструктурни истражувачки капацитети воопшто не придонесуваат во областа на органското производство
Постојат организации коишто нудат неформално образование за органско производство	Низок степен на познавање на правилата и техниките за органско производство од страна на државните советодавни служби и неможност за трансфер на знаење на производителите
	Мал број апликативни проекти и научни истражувања за органско производство
	Недостиг од специјализирани едукативни материјали од областа на органското производство и недостаток од размена на информации помеѓу производителите

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Нецелосно искористување на истражувачкиот потенцијал
	Поголемиот дел производители имаат скромно познавање на современите производни практики
	Недостапност на едуциран стручен кадар којшто би нудел советодавни услуги
	Комплетно отсуство на трансфер на знаење и едукација за маркетинг и продажба на органските производи
	Недоволно знаење и информираност за органско производство
	Најголем дел од обуките и едукацијата се врши спорадично, преку проекти на невладините организации
	Недоволни и несигурни извори за обуки, едукација и истражување
	Недостиг на капацитет кај државните институции за консултантски услуги

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
Идентификација и задоволување на потребите за обука.	Намален интерес кај младите за професиите поврзани со земјоделството
Унапредување и подобрување на постоечката советодавна поддршка и развој на потенцијал за давање краткорочни експертски совети на производителите	Заостанување во примената на нови методи и технологии за органското производство
Поддршка на граѓанските организации од областа на органското производство во проекти за едукација, вмрежување и трансфер на знаење	Одлив на млади висококвалитетни стручни кадри во странство
Вклучување на органското производство како образовен модул во основните и/или средните училишта	Долгорочно исклученост на научните и истражувачки организации
Воспоставување на центри за неформална едукација и истражување во органското производство	Долгорочен недостиг соодветни советодавни услуги
Спроведување на тематски обуки, според културите коишто се одгледуваат и бараат на пазарите	Долгорочен недостиг од знаење и соодветна мотивација.
Подобро искористување на ЕУ фондовите за едукација	
Воведување и поддршка на дискусии групи од чинителите во органско производство	

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Насочување на истражувањата и применета наука кон развој на органското производство	
Истражување и воведување сорти коишто се прилагодливи на локалните услови и климатските промени	
Поддршка на органските производители преку програми за волонтери, праксисти, стажанти	
Воспоставување регионални програми за соработка и размена на искуства	

СЕРТИФИКАЦИЈА НА ОРГАНСКОТО ПРОИЗВОДСТВО

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Достапност на услуги за сертификација	Отсуство на поддршка во трошоците за сертификација (БГ)
Развиена конкуренција во понудата на сертификациски услуги (БГ)	Сертификација според национален стандард којшто не се признава во ЕУ (МК)
Постоење на финансиска поддршка во трошокот за сертификација (МК)	Мал број сертификациски тела, односно слаба конкуренција во сертификациските услуги (МК)

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Воспоставен систем на контрола од страна на државните инспекорати	Отсуство на прецизни информации за сертификација на земјоделски репроматеријали
Достапност на информативни материјали за запознавање со процесот на сертификација	Мал број на локални инспектори во прекуграничниот регион
Достапност на групна сертификација (БГ)	Постоење неинформираност и недоверба во процесот на сертификација
Информираност на производителите за можноста за сертификација	Ограничено знаење за сертификацијата во државните агенции
	Слабо познавање на барањата за сертификација од страна на производителите
	Високи трошоци за сертификација
	Недостапност за групна сертификација (МК)
	Тежина со процесот на сертификација
МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
Воспоставување на нови сертификациски тела и зголемување на конкуренцијата (МК)	Отсуство на соодветни и достапни сертификациски услуги во регионот
Обука за контрола и сертификација на претставници на администрацијата и нови инспектори	Демотивација на производителите и намалување на растот на органското производство

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Размена на искуствата на учесниците во секторот во поглед на сертификацијата	Бавен развој на органското производство
Зголемена информираност на производителите за процесот на контрола	Задржување на трендот на високи цени за сертификација
Овозможување на сертификација на дозволени препарати	
Зголемување на довербата во сертификацијата кај потрошувачите и производителите преку активности за јакнење на довербата	
Зголемување на достапност на регионални инспектори и намалување на трошоците за сертификација	
Воведување групна сертификација (МК)	
Воведување поддршка за трошокот за сертификација (БГ)	

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC16I5CB006.

ЛЕГИСЛАТИВА И ПОЛИТИКИ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Легислативта е во комплетна согласност со Европската легислатива за органско производство (БГ)	Постојат делови од Легислативата коишто не се усогласени со ЕУ регулативата (МК)
Постоење на национална Легислатива за органско земјоделско производство којашто е генерално хармонизирана со Европското законодавство (МК)	Отсуство на стратегија и стратешко планирање на развојот на органското производство на сите нивоа.
Постоење на Акционен план за развој на органското производство до 2020 (МК)	Отсуство на важни елементи од Легислативата (групна сертификација) (МК)
Постоење на систем за мониторинг на органското производство	Субвенционирање и поддршка само на страната на производството, но не и на развојот на домашниот пазар
Воведено е национално лого за етикетање на органски или во преод производи (МК)	Отсуство на интерес и активности на локалните власти за развој на органското производство
Генерално постои политички консензус во поглед на поддршката на органското производство	Органските производители маргинално учествуваат во развојот на политиките и мерките за поддршка на органското производство
Постои дијалог помеѓу власта и здруженијата на производители на органски производи	Во голема мера поддршката на органско производство зависи од ставовите на ресорниот министер

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Стабилна поддршката за органично производство со влезот во ЕУ (БГ)	Сложени и непотребни процедури при увоз на органични заштитни средства (МК)
	Отсуство на желба за ускладување на Регулативата од страна Министерството за земјоделство (МК)
МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
Измена и дополна на легислативата за органично производство (МК)	Бавен развој на органичното земјоделство
Воведување мерки за развој на домашниот пазар во мерките на државната програма за поддршка на органичните производители	Долгорочно отсуство на административни капацитети за развој на органичното производство на централно и локално ниво
Воведување стратешко планирање за развојот на органичното производство	Зголемување на разликите помеѓу националната и европската легислатива (МК)
Вклучување на општините и локалните власти во развојот на органичното производство	Незаинтересираност на надлежните институции за развој на органичното производство
Стабилизација на поддршката за органично производство со апроксимацијата кон ЕУ (МК)	Нестабилни политики во поглед на поддршката на органичното производство (МК)
Развој на стратегија за органично производство	Долгорочно отсуство на стратегија или имплементација на донесените стратегии и акциони планови

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Вклучување на органските производи во набавките на храна во јавните институции раководени од страна на државата (градинки, училишта, болници)	Обесхрабрување на производителите на органски производи со несоодветни политики и намалување на растот на органското производство
Подобрување на амбиентот за органско производство преку препознавање на придобивките од органското производство од страна на државните функционери	Немање координација помеѓу политиките за развој на органското производство на централно и локално ниво

ПРИСТАП ДО ПАЗАРОТ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Генерална заинтересираност на ресорните министерства за промоција на органски производи	Домашниот пазар на органска храна е недоволно развиен
Генерална информираност на потрошувачите за на терминот „органски производи“	Ниска јавна свест и ниско ниво на информации за значењето на терминот "органско" и придобивките од овие производи
Организирани годишни настани за органска промоција	Ограничен асортиман на свежи производи понудени на домашниот пазар
Домашната побарувачка за органски производи не е голема, но расте	Немање континуитет во понудата на свежи органски производи заради сезонскиот начин на производство

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Органските производи имаат голем потенцијал на растечкиот пазар за извоз	Недостаток на инфраструктура којашто директно и индиректно ја продолжува продажната сезона и го подобрува континуитетот на снабдувањето
	Високи цени на органските производи
	Мал обем на вкупниот пазар
	Релативно низок приход на населението
	Недостаток на продажни места и пазарни можности
	Лошо структуриран, неефекасен, лимитиран и скап канал за дистрибуција на органските производи
	Немање стратегија за промоција на домашниот пазар
	Потрошувачите не се запознаени со системите за обезбедување на интегритет на органските производи и недостатокот на доверба кај потрошувачите
	Значителен дел од органските производители не го продаваат своето производство како органско
	Националното лого за органски производи недоволно се употребува и не е препознатливо

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Органските производители немаат капацитет и интерес за вклучување во алтернативните канали за маркетинг и продажба
	Недоволен број промотивни и продажни настани на органските производи
	Тежок пристап до извозните пазари (МК)
	Недоволна организираност на производителите во однос на маркетингот и настап на пазарите
МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
Идентификување на конкретни потреби на извозните пазари и координирање на производството да ги задоволи тие потреби	Континуирана недоволна вклученост на државата во промоцијата на органските производи
Диверзификација и проширување на понудата со органски производи за задоволување на домашната побарувачка	Несоодветна политика на високи цени од страна на производителите и трговците со органски производи
Имплементација на промотивна кампања за подигање на свеста на потрошувачите преку истакнување на вредностите на органското движење	Долгорочен неуспех во обезбедувањето организирана логистика, континуитет и диверзификација на органските производи и намалување на желбата за купување на органски производи кај потрошувачите

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Стимулирање на побарувачката и вклучување на повеќе потрошувачи преку поддршка за создавање групи на потрошувачи	Зголемување на цените над прагот на достапност на потрошувачите и намалување на подготвеноста за купување на органски производи
Развој на можности за вклучување на органските производи во јавните набавки	Долгорочна изложеност на потрошувачите на високи цени, продолжување на намалување на привлечноста на органските производи
Градење доверба преку обезбедување квалитетни односи на потрошувачите со органските производители (земјоделци коишто ги учат потрошувачите за органско градинарство, организација на саеми, дискусии и настани каде потрошувачите и производителите можат да комуницираат)	Продолжен неуспех во обезбедувањето на организирана логистика, континуитет и разновидност на органските производи и намалување на подготвеноста за купување органски производи
Потпишување на билатерални договори за заемно признавање на сертификати со земји во регионот и пошироко (МК)	Несоодветно спроведување на стратешки и програмски документи и неефикасно користење на средства од ЕУ
Здравиот начин на живот станува популарна тема особено кај помладите и средновечните луѓе	Недоволно јасна и разработена стратегија за поддршка на трговијата и потрошувачката на органски производи.
Воведување на посебни мерки за поддршка на активности за диверзификацијата на производи, продолжување на производната сезона и продолжување на континуитетот во снабдувањето	Недостаток на конекции на преработувачите со трговците

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Креирање и спроведување на стратегијата за развој на домашниот пазар	Бавен развој на органско производство и можности за пристап до развиените пазари (БГ, МК)
Градење врски помеѓу производителите и преработувачите и угостителскиот сектор	

РЕПРОМАТЕРИЈАЛИ ЗА ПРОИЗВОДСТВОТО

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Слободен пристап до препарати и семиња регистрирани во ЕУ (БГ)	Незаинтересираност на увозниците за понуда на дозволени препарати
Поедноставени процедури за увоз (БГ)	Мал број на достапни препарати и мал број на увозници
Поедноставени процедури за регистрација (БГ)	Значителен трошок за регистрација на репроматеријали (МК)
Достапна поддршка за употреба на дозволени препарати (БГ)	Високи цени на достапните дозволени репроматеријали
	Слаба достапност на дозволените препарати на пазарот
	Неинформираност на производителите за постоење на дозволени препарати

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Комплицирани процедури за увоз и регистрация (МК)
	Тежък пристап до информации за дозволени препарати од страна на производителите
	Незаинтересираност на земјоделските аптеки за понуда на дозволени препарати
	Непостоење поддршка за производителите за употребата на дозволени препарати (МК)
	Непостоење на здружување на производителите за заедничка набавка на репроматеријали
	Високи трошоци за регистрација на препаратите (МК)
	Неедуцираност на производителите за можноста и начинот на употреба на дозволени препарати
	Недоволна запознаеност и експертиза на стручните лица и служби за постоењето, можноста и начинот на употреба на дозволените репроматеријали
	Постоечка силна понуда на конвенционални репроматеријали
	Незнаење и незаинтересираност на производителите за употреба на традиционални и алтернативни репроматеријали коишто самите можат да ги произведат

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Постоење на конфузни информации во поглед на понудата на дозволени и сертифицирани препарати
МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
Воспоставување на систем за поддршка и промоција на употребата на дозволени/регистрирани репроматеријали	Немање јасна визија и стратегија за потребата и поддршката на достапноста на дозволените репроматеријали (МК)
Вклучување на државните советници и научните и образовните институции во промоцијата на дозволените репроматеријали	Како мал пазар производителите на репроматеријали претпочитуваат да ја избегнуваат Македонија како интересен пазар за воспоставување на партнерски односи (МК)
Воспоставување на систем за информирање на производителите за достапните препарати и начинот на употреба;	Висок трошок и економска неисплатливост на употреба на дозволените репроматеријали
Воведување на специјализирани продажни места и информативни центри за дозволени препарати	Незаинтересираност / нестимулираност на трговците за понуда на дозволени репроматеријали
Стимулација на производителите за заедничка набавка на репроматеријали и намалување на трошоците кај производителите	Непостоење / недостапност на знаење и експертиза за можноста и начинот на употреба на дозволените репроматеријали
Поедноставување на процедурите за увоз и регистрација на дозволени препарати (МК)	Задржување на комплицираната процедура и високите трошоци за регистрација на дозволените репроматеријали

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Олеснување на увозот на органски пестициди и постигнување на поконкурентно производство	Несоодветна ценовна политика на увозниците на репроматеријали
Едукација на производителите за можностите за употреба на традиционални и алтернативни репроматеријали коишто самите можат да ги произведат	Не постоење на искуство и знаење за употребата на нови дозволени препарати во стручната јавност, научните и образовните институции
Намалување на трошоците за регистрација на репроматеријали (МК)	Мал број квалитетни репроматеријали, а со тоа и неконкурентно производство
	Продолжен недостиг од достапност и избор на семенски репроматеријали и расаден материјал

ДОСТАПНА ПОДДРШКА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Постоење на програми за поддршка на органското производство	Сложени постапки за добивање поддршка и субвенции
Постоење на посветени одделенија за органско производство при Министерствата за земјоделие	Несоодветен модел на распределба на субвенциите
Соодветен интерес на медиумите за темата органско производство	Недоследност на роковите за исплата на субвенциите

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Иницијативи на комерцијалните банки за одобрување поволни кредитни линии од банките наменети за органските производители	Недоволен капацитет на надлежните институции за администрирање на документите за пријавување субвенции
Достапна поддршка за употреба на дозволени препарати (БГ)	Немање поддршка за здружување на производителите
Спорадична промоција на органското производство од страна на државата	Дел од медиумите пласираат неточни и контрапродуктивни информации
Постоење бесплатна поддршка преку државните советодавни служби	Недоволна посветеност на кадрите вработени во одделенијата за органско производство во надлежните институции
Постоење на 5 годишна обврска за сертификација за користење на субвенции за органско производство (БГ)	Недоволна искористеност на ЕУ фондовите од страна на примарните производители, заради големите административни бариери и недоволната информираност и необученост за аплицирање за добивање на средства од овие претпристапни фондови
	Производителите коишто пристапуваат во сертификација немаат обврска да останат во истата, поради што се јавува голем степен на ротација на производителите заради користење на субвенции (МК)
	Недоволна информираност на претставниците на државните советодавни служби во делот на органското земјоделство
	Недоволна финансиска поддршка на НВО секторот како еден од главните поддржувачи на развојот на органското производство

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Недостиг од даночни олеснувања и други мерки за поддршка на органските производители
	Недоволна поддршка за преработувачите на органските производи и за развој на пазарот
МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
Воведување и примена на меѓусекторска соработка за поддршка на органското производство	Привлечни субвенции без поставување на услови за производство и пласман на пазарот може да доведе до појава на производители мотивирани единствено од субвенциите, што може да го загрози одржливиот развој
Зголемување на времето коешто персоналот на локалната и централната власт му го посветува на развојот на органското производство	Недоволно јасно и транспарентно однесување на платежната агенција во исплатата и креирањето на правилата за користење на поддршката
Преструктурирање на субвенциите за органско земјоделство	Долгорочно отсуство на стратешко планирање на мерките за поддршка
Обука на советодавните служби и обезбедување квалитетен сервис на информации за органските производители	
Воведување на 5 годишен договор за користење на субвенции за органско производство (МК)	

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC16ISC006.

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Реализация на проекти во функција на развојот на органското производство	
Привлекување зголемени инвестиции во органското производство	

*Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за
трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.*

ANALYSIS

OF POTENTIAL FOR DEVELOPMENT

OF THE ORGANIC SECTOR IN THE CROSS-BORDER REGION

OF BULGARIA AND MACEDONIA

INTRODUCTION

This analysis was developed within the framework of the EU-funded Interreg-IPP Cross-Border Cooperation Program Bulgaria-Macedonia CCI2014TC16I5CB006 project "Enhancing the Business Capacity of Organic Producers in the Cross-Border Region of Bulgaria and Macedonia" (EBC-OP-CBR).

This analysis was developed as a result of a research carried out within the project through a survey among 50 bio producers from the cross-border region of Bulgaria and 50 bio producers from the cross-border region of Macedonia. The purpose of the study is to analyze the situation in the region for the development of the bio sector in terms of production capacity, growth potential of the organic production sector in the cross-border region of the Republic of Bulgaria and the Republic of Macedonia, to study conditions, difficulties and prospects for development of export of organic products.

The analysis will serve to present the organic sector in the cross-border region to stakeholders, potential investors and entrepreneurs.

The need for such a study is due to the lack of official statistics on the development of organic farming in the targeted cross-border region of Bulgaria and Macedonia as a whole.

It is difficult to obtain comprehensive information from the fragmentary data present in articles, interviews, and in some research reports that only address certain aspects of organic production. In addition, data in various articles are often contradictory.

SCOPE OF THE STUDY

Territorial scope

Republic of Bulgaria: Blagoevgrad District and Kyustendil District

Republic of Macedonia: Eastern and Southeastern Planning Region

Respondents

50 organic producers from the Republic of Bulgaria

50 organic producers from the Republic of Macedonia

Methodology of the study and sources used in the analysis

The analysis is mainly based on direct contacts through surveys, discussions and interviews of bio producers from the target region.

Initial contact and other background information for all bio producers in the cross-border region was collected from the official register of the Ministry of Agriculture and Food of the Republic of Bulgaria - a database for organic farmers and processors, and the Federation of Producers of Organic Products of the Republic of Macedonia, which maintains such an up-to-date database.

In the target cross-border region, 204 bio-producers in Bulgaria and about 246 bio-producers in Macedonia were identified.

The sample of 50 bio-producers from Bulgaria and 50 bio-producers from Macedonia included in the survey was prepared on the basis of the interest shown by the invited bio-producers to participate in the survey and on the basis of pre-selection of their field of activity. The survey was conducted through direct meetings with the surveyed companies. Over 70% of the surveyed producers wanted to provide full contact information for their company and less than 25% of respondents wanted to provide the information for the purpose of the survey anonymously.

The first part of the questionnaire includes basic contact information of the participants. Out of a total of 100 participants in the survey, only 38% have an e-mail, as for Bulgaria this is almost 50% of the respondents, and for Macedonia 32%.

Only 7% of all respondents have a website to present their production, 4% of them from Bulgaria and 3% from Macedonia.

The second part of the survey provides information about the organic production capacities of producers from both regions, annual output, certified production, sales markets, requirements for entering foreign markets.

The surveyed organic producers in the region produce more than 30 different agricultural, vegetable and fruit products.

Dominant organic production in Bulgaria:

- production of organic honey and bee products
- perennials - vines and fruit crops (plums, cherries, sour cherries)
- fruit and vegetables
- mushroom growing
- walnuts and almonds growing
- production of milk and dairy products
- growing of herbal products and essential oil crops
- wine production

Dominant organic production in Macedonia:

- fruit production (aronia, kiwi, apple, plums, apples, pears)
- vegetable production
- livestock breeding
- production of organic honey and bee products
- production of canned vegetables

Main sphere of activity of bio producers in the cross-border region

Out of 100 organic farmers surveyed from both regions, almost 89% are engaged in primary production, as in Bulgaria they are 90% of all respondents, and 100% for Macedonia.

Some of the producers are processors at the same time, as for Bulgaria the number is total of 20% of all survey participants, and for Macedonia they are 16%.

Figure 1. What is the activity of your company in the organic production sector? (Bulgaria)

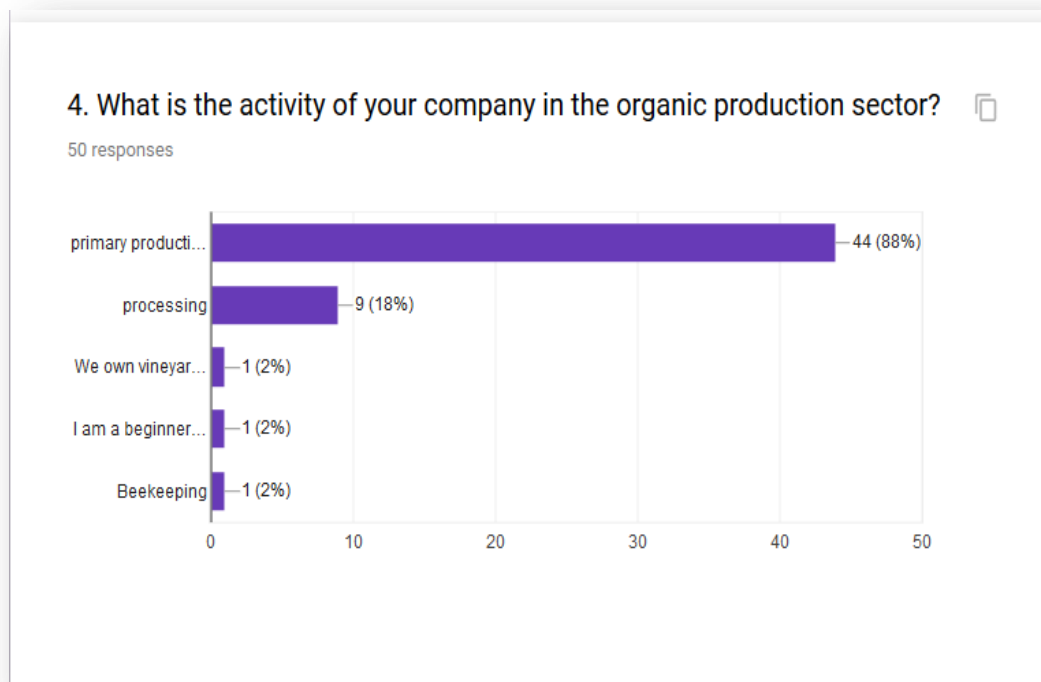
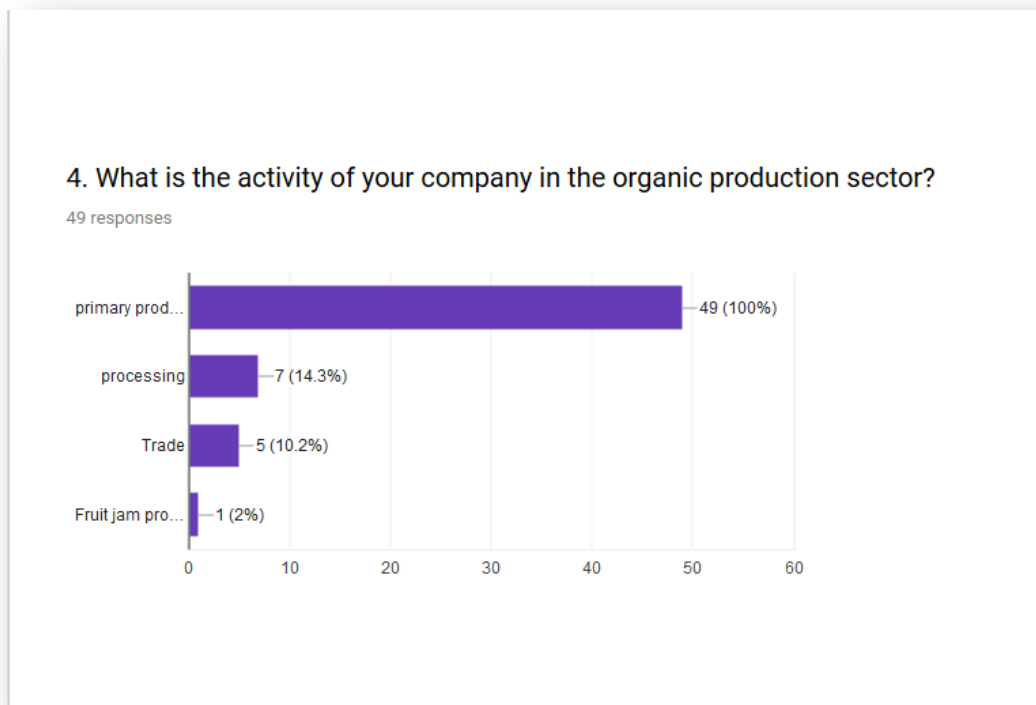

Figure 2. What is the activity of your company in the organic production sector? (Macedonia)

Annual quantity of basic products production

All producers from both target regions provided detailed information on the annual output. The information on annual production capacity is very diverse, ranging from very small to relatively large volumes for some companies.

Regarding the realization of their production, 85% of the participants sell only on the domestic market and only 15% of all producers have developed foreign trade relations and sell their products outside the country. For Bulgaria this is 13.3% of bio producers, and 8.3% for Macedonia.

Percentage of sales in the country and abroad

All organic producers from Blagoevgrad and Kyustendil region, which sell their products outside the country, sell less than 20% of their production on the foreign market.

50% of bio producers in the target region of Macedonia, which have indicated that they sell their products outside the country, sell less than 20% of their total production on the international market.

17% of Macedonian exporters sell between 20% - 50% of their total production and 33% of them export more than 50% of their production abroad.

87% of all organic producers encounter problems in selling their products at good prices on the domestic market and have lack of contacts on the external market for organic products.

Main markets used by Bulgarian producers to sell are: Germany, Romania, Greece, Hungary, Lithuania, the Czech Republic, Russia and the USA, while Macedonian producers sell in Germany, Austria, Italy, Greece, Switzerland and Russia.

Проект EBC – ОП – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

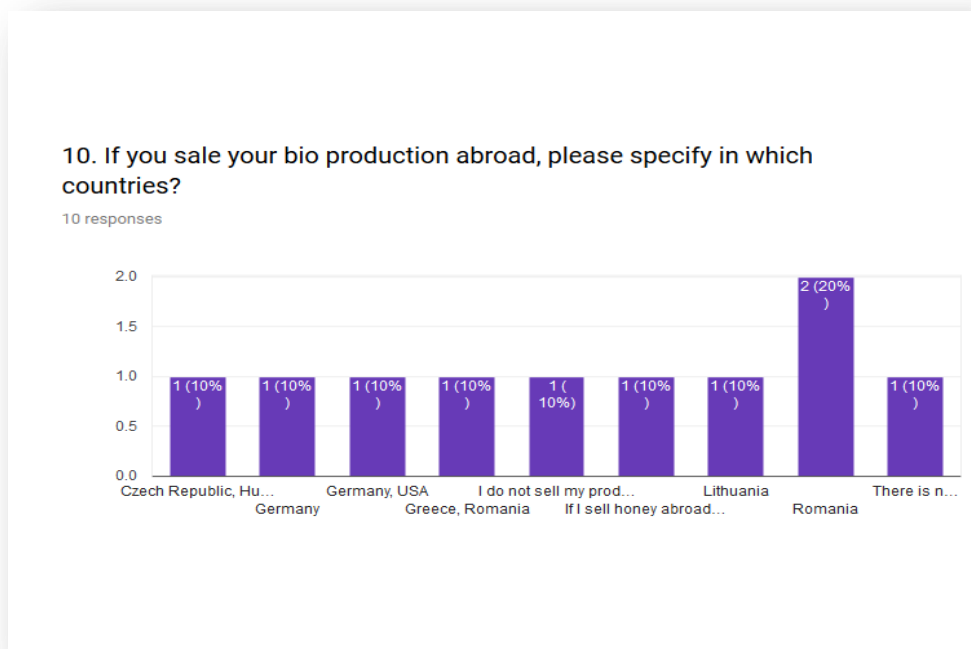

Figure 3. Realized sales in other countries by Bulgarian bio producers in the period 2015-2017

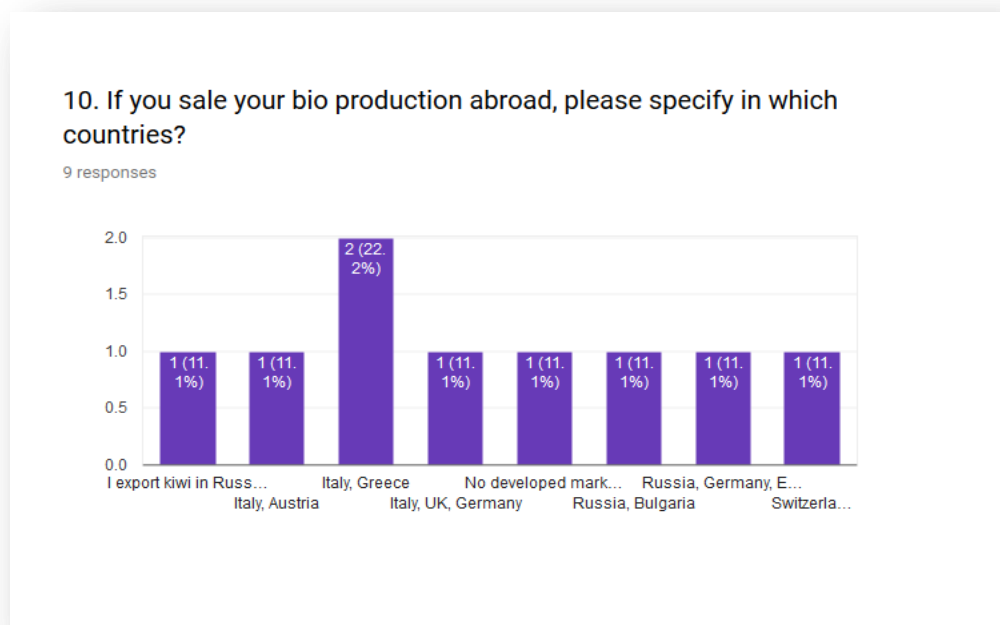

Figure 4. Realized sales in other countries by Macedonian bio producers in the period 2015-2017

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Companies that do not sell their products abroad indicate the following reasons:

- production of small quantities
- lack of organized market
- lack of contacts
- lack of suitable partners

In addition to the reasons given by the surveyed participants, the analysis of the situation shows that those who have problems with the realization of the production are good specialists in their area of production but have no opportunity and capacity to search for new suitable markets.

A large part of them have not realized the important role of marketing, they have not right or have no marketing plan at all for realization of their production and have not found the market niche that best suits to them. Many of them cannot find the necessary human resources or specialists to work purposefully to find new markets and to find new approaches for realization of their production, both in the country and abroad.

When asked whether they are willing to find markets in other countries, 80% of Bulgarian participants respond with "YES", as only 20% (10 participants) say "NO". Only 2% of Macedonian participants do not want to find foreign markets. The most preferred markets by Bulgarian producers are the EU as a whole, the Balkan countries, as well as Russia and Japan.

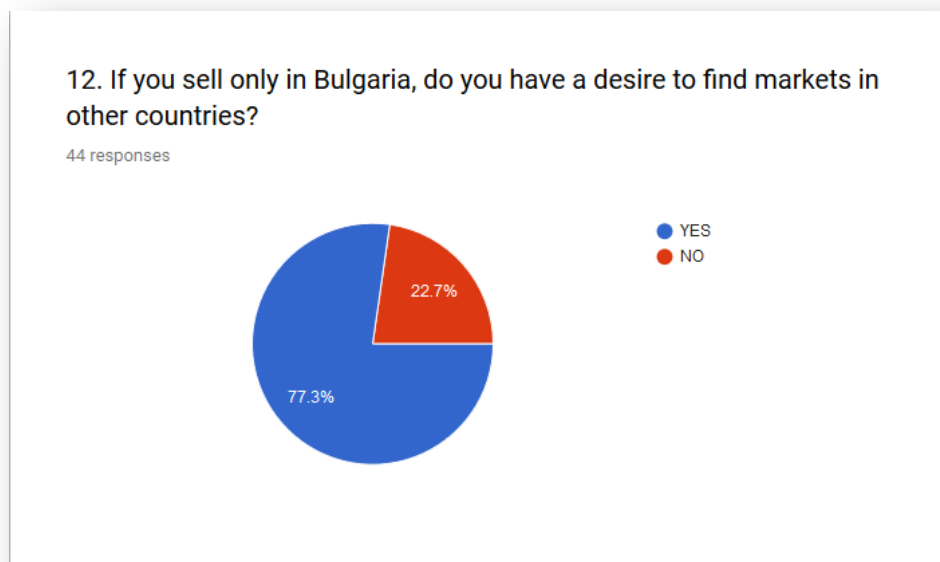

Figure 5. If you sell only in the country, do you have a desire to find markets in other countries? (Bulgaria)

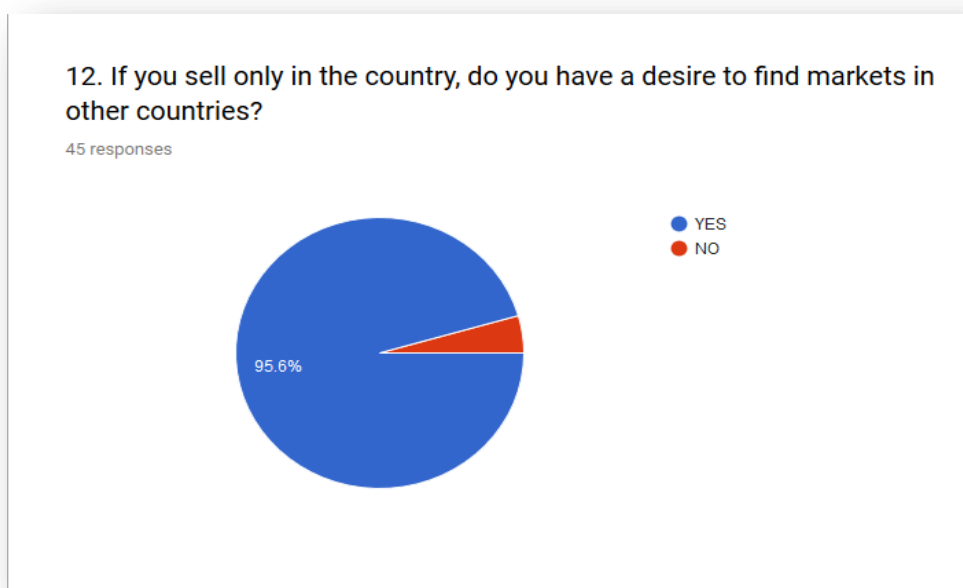

Figure 6. If you sell only in the country, do you have a desire to find markets in other countries? (Macedonia)

Potential customers of bio producers in the cross-border region

The largest percentage of the participants in the two countries indicated direct contacts (85% in Bulgaria and 70% in Macedonia), followed by trade agents and wholesalers. Answers like "a common intermediary for all producers" are single.

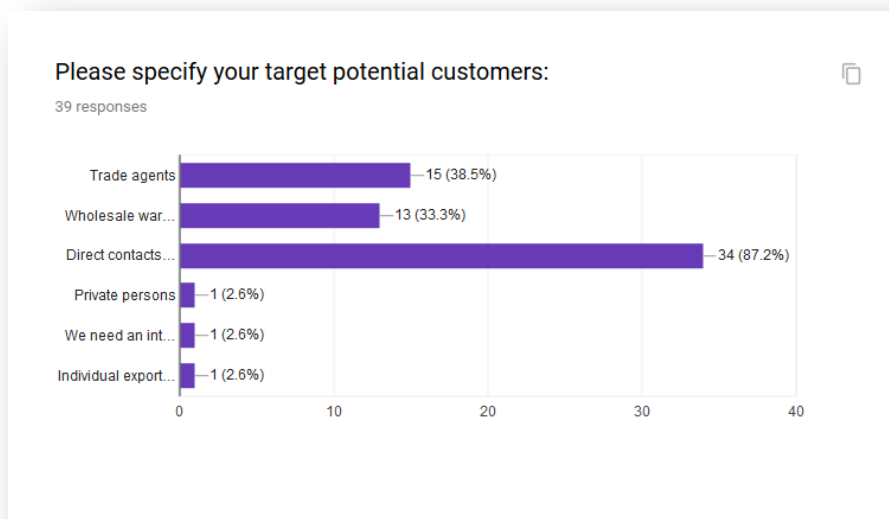

Figure 7. Potential target clients (Bulgaria)

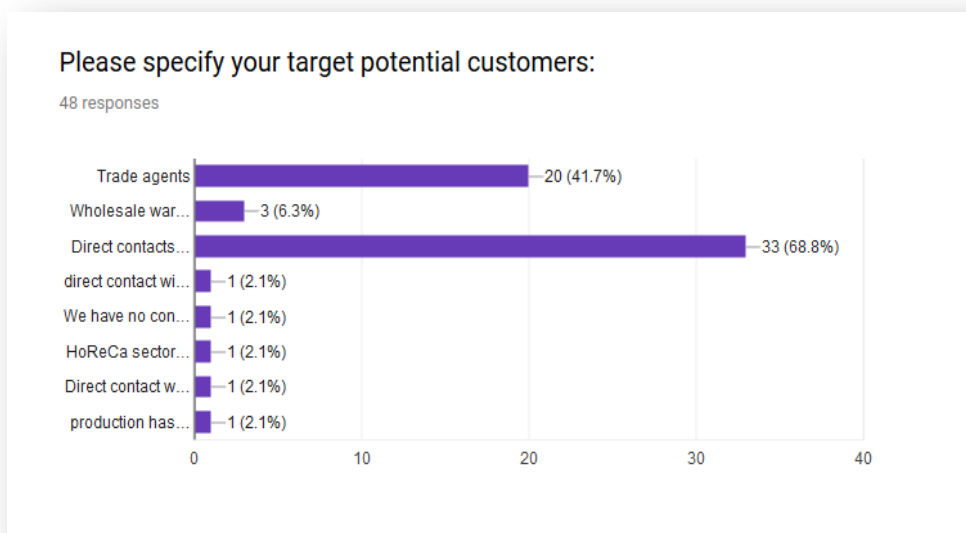

Figure 8. Potential target clients (Macedonia)

Regarding the standards that production needs to meet in order to enter foreign markets, 41% of respondents in Bulgaria indicate that they are aware of these requirements.

Almost 44% say they are not sure whether they are aware of all the necessary standards and legislative requirements, and 15% of the respondents have no idea how well they are aware.

The Macedonian producers are significantly more informed, 90% of whom are aware of the standards for export of bio production, and only 10% are not quite sure.

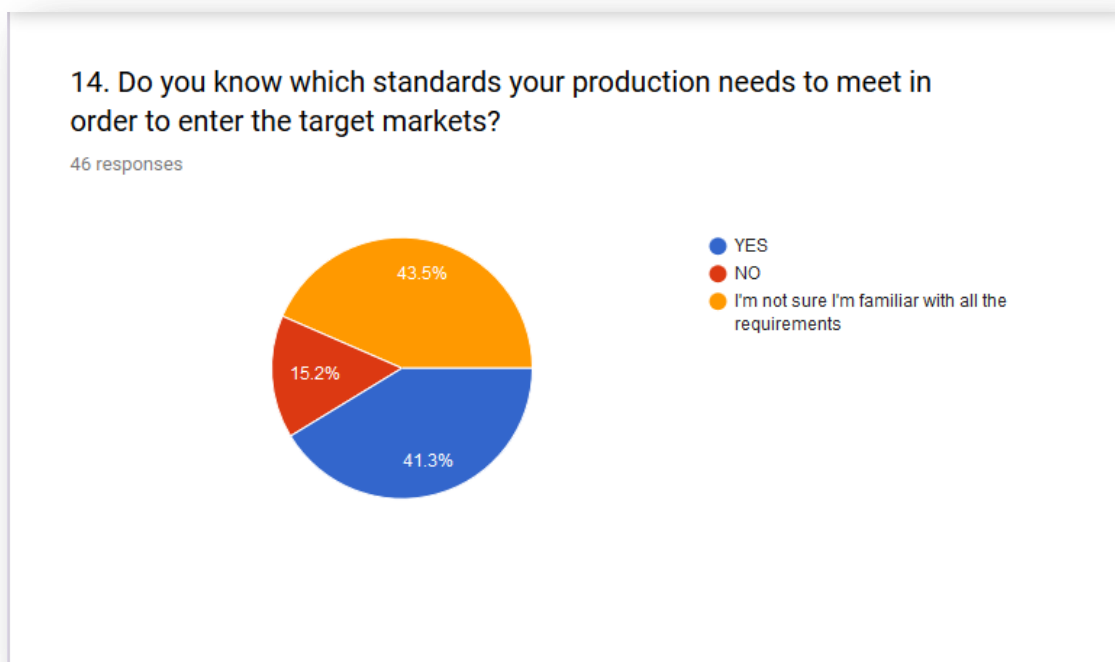

Figure 9. Do you know which standards your production needs to meet in order to enter the target markets? (Bulgaria)

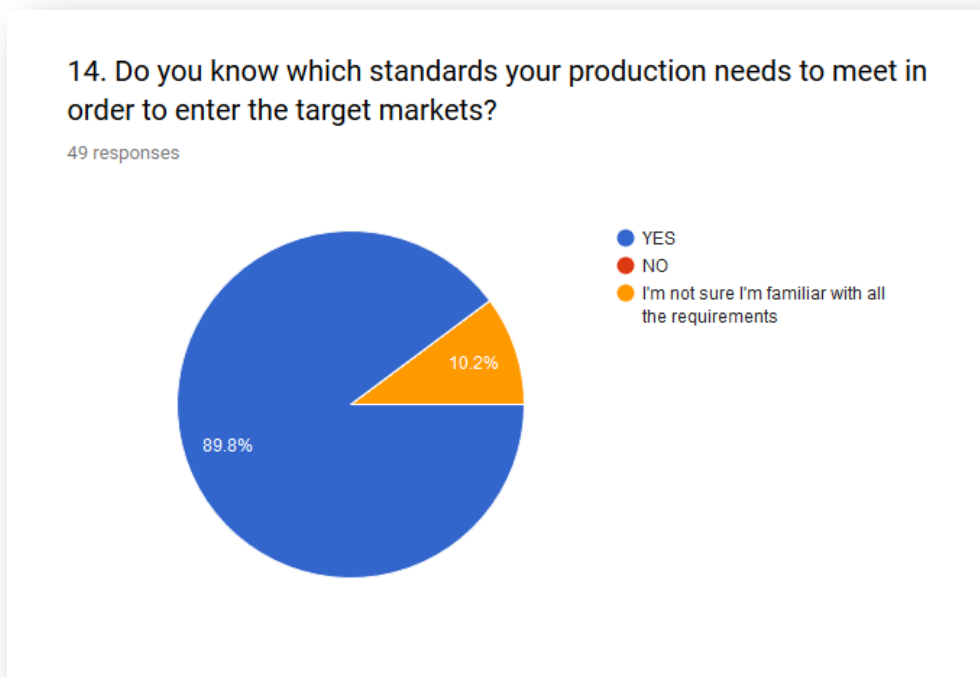

Figure 10. Do you know which standards your production needs to meet in order to enter the target markets? (Macedonia)

Level of knowledge of quality requirements, labeling, necessary documentation and other necessary requirements for selling your production on the markets you are interested in?

To the question whether they are well acquainted with the quality requirements, labeling, necessary documentation and other requirements for selling their products in the markets of the countries they are interested in, almost half (49%) of the Bulgarian participants respond with NO, 23% are only partially aware and only 28% know what these requirements are.

However, only 9 participants from both countries have suggestions as to where they can obtain such information and indicate the Ministry of Agriculture, the Bulgarian Food Safety Agency or the inspectors, the certifying authority and the legislation.

In Macedonia, 60% of all survey participants indicate that they are aware of the requirements for quality, labeling and documentation, as well as with other regulations, and only 14% have no idea, while 26% are partly aware of these requirements.

How do bio producers assess their export potential?

Figure 11. Do you think you have export potential? (Bulgaria)

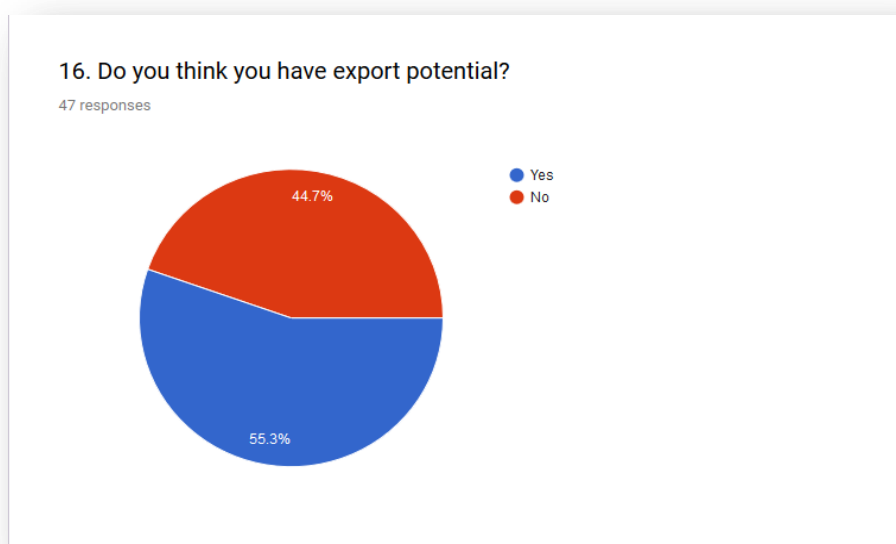

Figure 12. Do you think you have export potential? (Macedonia)

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

The majority of participants from the cross-border region on both sides believe that they have export potential, and for those who indicate that they do not have such potential, the main reason is the small quantities and insufficient financial resources for the development of production and marketing opportunities.

What do organic producers need to improve their export potential?

Participants in that study indicate mainly:

- Need for additional financial resources for investments
- Information about market trends
- Good specialists
- Financial-accounting information for good planning

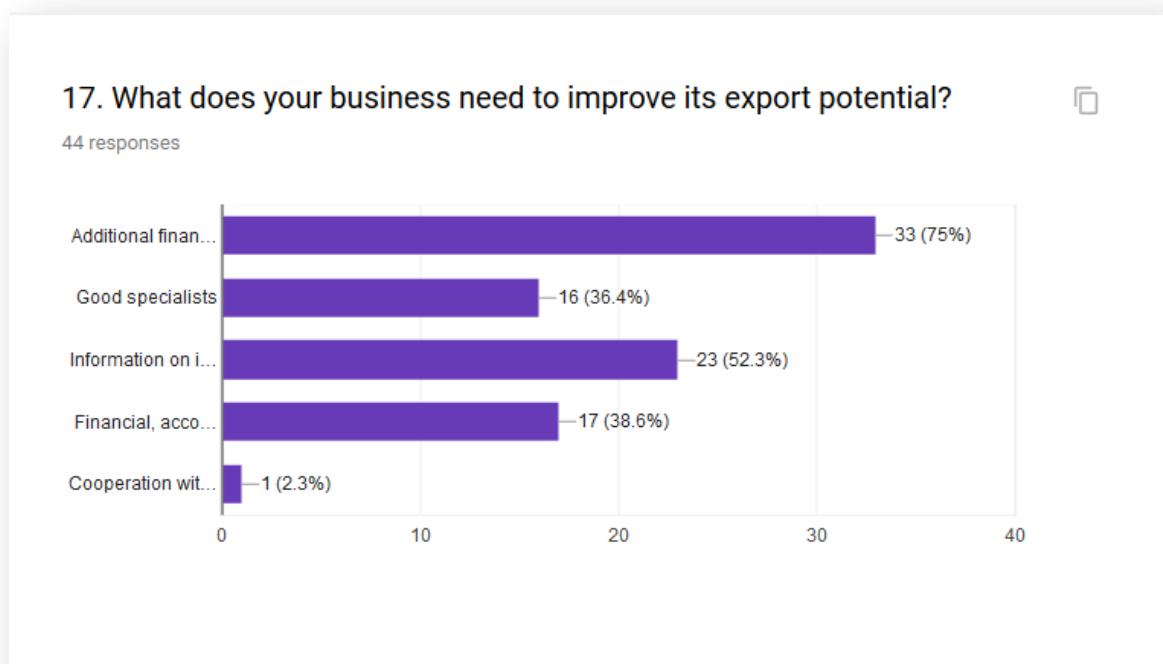

Figure 13. What does your business need to improve its export potential? (Bulgaria)

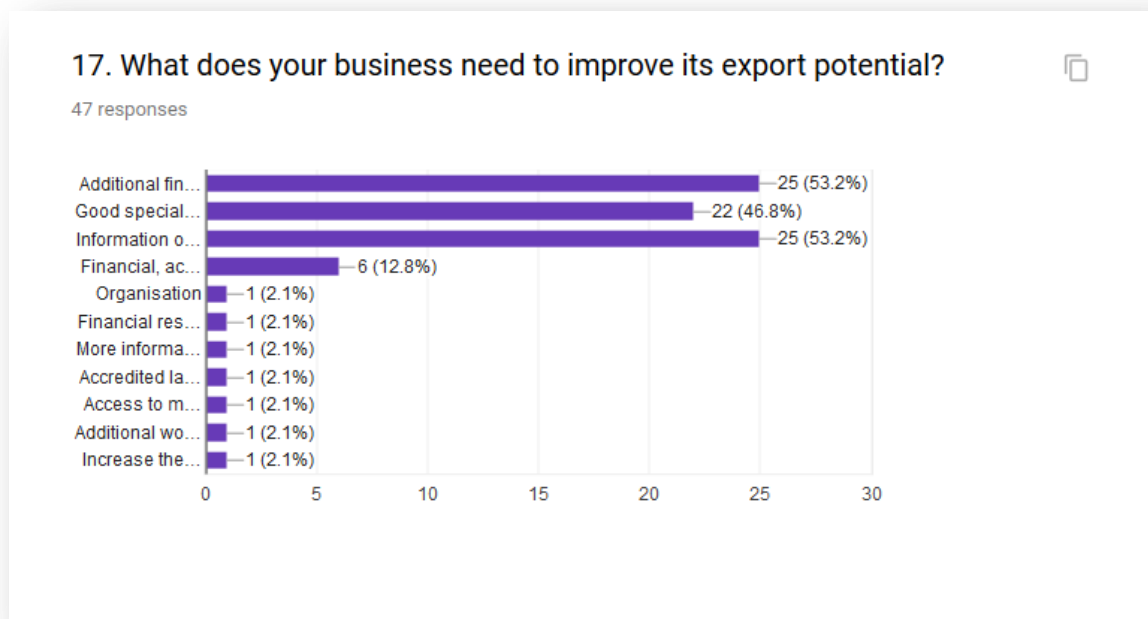

Figure 14. What does your business need to improve its export potential? (Macedonia)

With regard to the sphere where organic producers need good specialists, half of all respondents in both countries point to specialists in the sphere of trade, marketing, export and logistics, and about 20% point to the need for agronomists and consultants specialized in the organic sector.

In what would bio producers invest additional free financial resources?

The largest percentage of Bulgarian participants in the survey indicates that they would invest in equipment and machinery, transport facilities, constructions and processing technology. A smaller percentage would invest in advertising and development of a distribution network, as well as in the introduction of quality standards.

Almost all participants in the cross-border region of Macedonia say they would expand the production capacity of their farms.

10% of Bulgarian companies and 18% of Macedonian companies have an employee engaged in the marketing and production realization on the foreign market. The other participants in the study point out the main reason for the lack of such specialists:

- small quantities of output for realization on the foreign market
- lack of financial resources for the maintenance of such a specialist
- no access, contact and information about such specialists

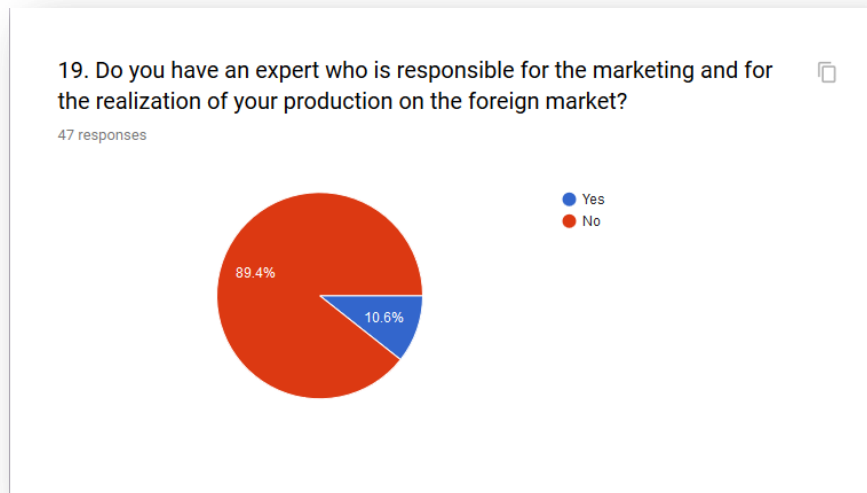

Figure 15. Do you have an expert who is responsible for the marketing and for the realization of your production on the foreign market? (Bulgaria)

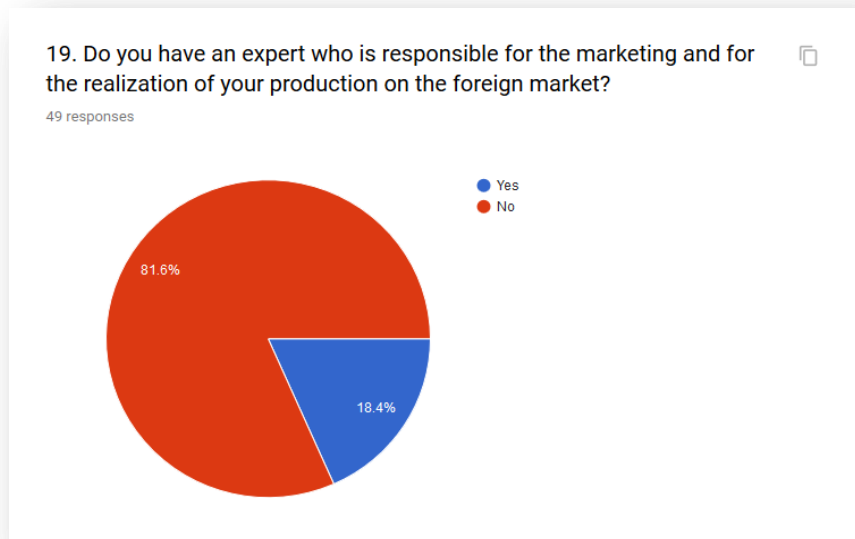

Figure 16. Do you have an expert who is responsible for the marketing and for the realization of your production on the foreign market? (Macedonia)

More than 60% of respondents in Bulgaria answer that it is important to have an appointed external specialist for the successful realization of the production on the foreign market, while 88% respond in the same way in Macedonia.

Figure 17. Do you think it is important to have an appointed external specialist responsible for the marketing and realization of your production on the foreign market? (Bulgaria)

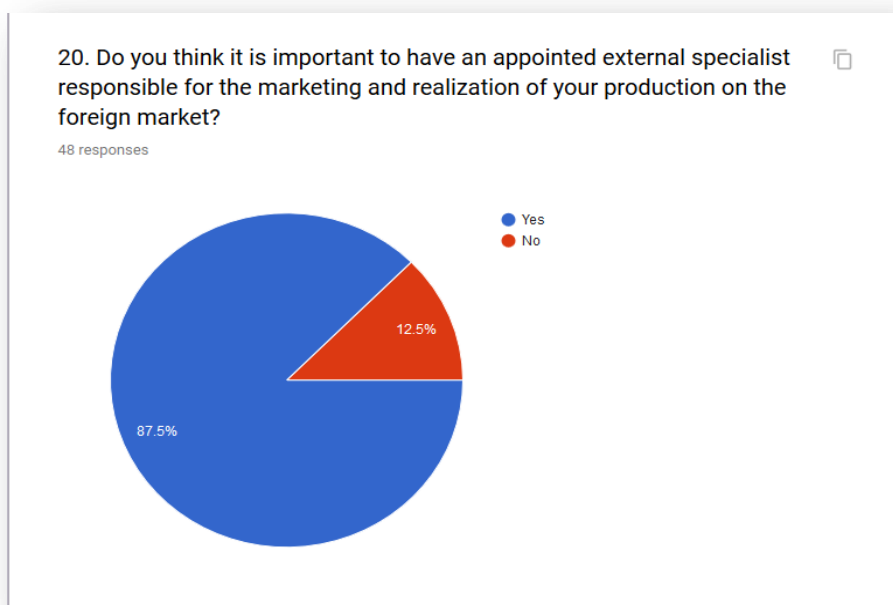

Figure 18. Do you think it is important to have an appointed external specialist responsible for the marketing and realization of your production on the foreign market? (Macedonia)

The lack of good specialists is an overall problem for all bio producers. There are no well-trained production workers, as well as agronomists, technologists and marketing experts closely specialized in the field of organic production.

Regarding participation in international exhibitions, a large part of the bio producers in the target region have participated in international exhibitions, but it should be emphasized that they participated mainly as visitors and very few part as exhibitors, mostly within national stands.

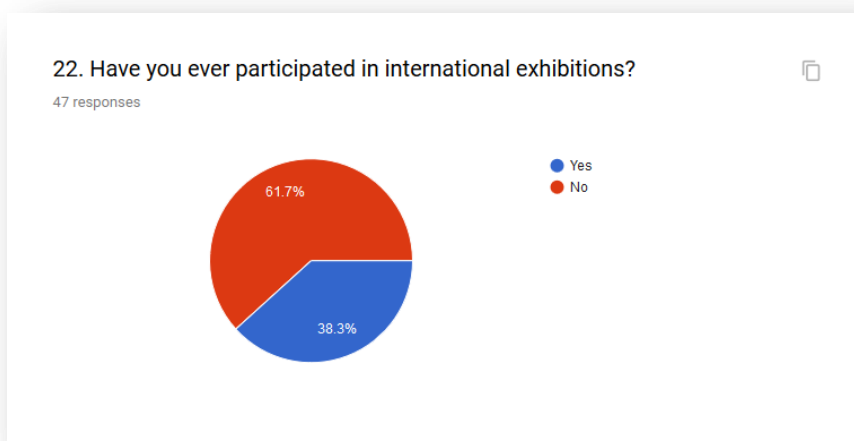

Figure 19. Have you participated in international exhibitions? (Bulgaria)

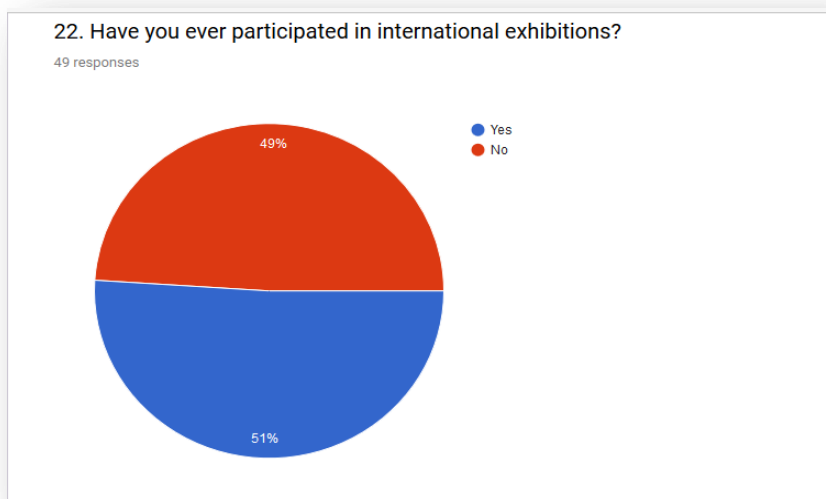

Figure 20. Have you participated in international exhibitions? (Macedonia)

Recommendations for the development of organic farming and production of organic food and other bio products by organic producers in the cross-border region:

- Increase of production volume to meet demand in the international market.
- Better organization and cooperation of producers in order to co-enter the European market.
- Raising awareness among adolescents - in kindergartens and schools, about the importance of organic products for health and environment.
- Establishment of a regional management center for all bio producers.
- Common association in a particular field, both for organic production and for the realization of products.
- Joint entry into foreign markets.
- Establishment of agro market for organic products and realization of joint distribution.
- Preparation of a new strategy for development of the sector at a national level, which will meet the current trends and the needs of bio producers.
- Closer cooperation of bio producers depending on the type of production, increase of production and opportunity for export of organic products (observing the requirements for bio production, labeling and laboratory analyzes).
- Establishment company associations for export to the foreign market.
- Participation in international fairs through cooperation at cross-border level.

CONCLUSIONS

The current analysis of the situation in the cross-border region of Bulgaria and Macedonia shows that the main problems of the sector are related to the lack of sufficient financial support for the development of production capacity, investments in equipment, hire of trained and experienced staff and initiatives for joint actions for better competitiveness on the international market.

In both countries there is also lack of trained staff in the field of bio production and marketing, which determines the need to reconcile the education systems in both countries with the needs of the organic production sector in order to provide appropriate training and education.

The poor awareness of producers in the regions of Blagoevgrad and Kyustendil regarding the standards that their products must meet for entering the international market as well as the lack of knowledge of the requirements for labeling, packaging and quality on the foreign markets shows a lack of a unified source of this information where it should be provided in a systemized and accessible way.

There are no coordination and joint initiatives by producers, and there are not enough organizations to work for promotion and realization of local organic production on the international market.

As a main disadvantage of the sector is also the fragmentation of production and the insufficient production capacity of individual farms. This hinders the opportunities for better competitiveness on the international market due to inconsistency with the quantities demanded on the external market.

The main focus in the production of organic products in Bulgaria and Macedonia is placed on the perennial fruit crops - apples, plums, pears, as well as the production of vegetables and organic honey. It is necessary to diversify the crops and develop the processing industry.

Organic production in Bulgaria and Macedonia needs development support because, in general expert judgment, this is an exceptionally suitable sector for the cross-border region, both because of the very appropriate natural resources and the unpolluted land, and because of the image as a traditional producer of quality agricultural products.

ANALYSIS OF THE ORGANIC SECTOR IN THE CROSS-BORDER REGION – STRENGTHS, WEAKNESSES, OPPORTUNITIES AND WEAKNESSES

THIS ANALYSES INCLUDES:

- strengths that have to be built upon to boost organic sector growth
- weaknesses that need to be addressed to support organic sector growth
- opportunities that might be used to encourage organic sector growth
- threats to organic sector growth that ideally need to be counteracted

It is divided in seven priority areas for action which have been identified, focusing on production, know-how and education, organic certification, legislation and policy, market access, production inputs and available support.

PRODUCTION

BIO PRODUCTION IN GENERAL - STRENGTHS	BIO PRODUCTION IN GENERAL - WEAKNESSES
Favourable climate and soil conditions	Existing areas in which there is no irrigation with permanent risk of low yields and a small number of crops that can be cultivated.
Producers experience in cultivation of agricultural crops in a traditional - extensive way	Insufficient and inconsistent promotion about the organic production advantages and the involvement opportunities for producers
Existing autochthonous varieties with good genetic potential;	Weak producers motivation for increase of organic production as a consequence of weak demand and inadequate measures for support in organic production
	Inadequate application of modern agro-technical measures due to lack or outdated mechanization and insufficient producers education
	Organic producers do not have the capacity and interest to engage in products value-adding activities (processing at the farm and diversification of production)
	Lack of infrastructure and techniques to extend growing season

Проект EBC – ОП – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Inefficient and costly production due to absence of modern production technologies Small number of producers involved in organic production
	Large fragmentation of agricultural land and small yields
	Largely inadequate structure of producers involved in organic production (opportunists, retirees, unemployed, weekend farmers)
	Insufficient organization of producers in terms of production planning and realization
	Lack of knowledge about organic production techniques
PROCESSING	PROCESSING
Existing support for processing of organic products (MK)	Lack of processing facilities involved in organic production
Developed and export-oriented processing sector	Insufficient quantities of certified raw material available to processors
Processors are interested in production of value-added products	Lack of knowledge about organic processing techniques
	Lack of coordination between processors and producers and absence of contractual production

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

	No support for the processing of organic products (BG)
ANIMAL HUSBANDRY	ANIMAL HUSBANDRY
Favourable conditions for the development of organic animal husbandry (unpolluted natural meadows and pastures)	Insufficient organic animal husbandry information at all levels
Traditional agricultural production, very close to organic production	Lack of concentrated protein fodder from domestic production
Breeders with many years of experience and existence of livestock tradition	Lack of arable land for production of fodder near farms
	Weak breeder's education and capacity for fodder production
	Lack of certified processing facilities for fodder production
OPPORTUNITIES	THREATS
Determine the quantity of imported organic products and explore the potential for substitution of imports with local production	Slow domestic market development
Improving organic farming efficiency	Imports of more competitive products
Attracting more producers in organic production	Irrigation water deficiency in certain regions

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Establishing regional cooperation programs	World economic recession and negative impact of globalization
Promoting market-oriented rather than organic agriculture motivated by subsidies	Climatic changes and negative consequences by global warming
Revitalization of rural areas with organic production development potential	Organic products are exported as primary agricultural raw materials and not as final products
Introducing guided production based on export markets demand	Rural to urban migration
Increased EU funding use by producers and attracting investments in organic production	Overproduction of subsidized agricultural crops
Facilitating access to agricultural machinery, production equipment and storage technology	Absence of land consolidation policy and retaining small and fragmented land plots
Supporting small farmers growth	Land is not cultivated in high percentage
Support establishment of producer groups and cooperatives, by developing new market opportunities	Large professional producers not interested in organic production
	Low level of rural areas development and migration of rural population
	Reduction of available workforce in rural areas

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC16I5CB006.

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

PROCESSING	PROCESSING
Growing organic products demand on domestic, regional and global market	Low processors information about access to raw materials and markets for organic products
Coordinating the processing sector and use of organic fresh products surpluses in periods of increased supply	
Identification of large producers and their involvement in organic production	
ANIMAL HUSBANDRY	ANIMAL HUSBANDRY
Directing farmers towards protein crops production	Constant livestock reduction
Introduction of equipment and varieties that will contribute to increased fodder production	Weak financial power and insufficient capacity of animal breeders
Supporting small and medium enterprises and artisanal producers to develop their full potential in organic production	

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

KNOW-HOW AND EDUCATION

STRENGTHS	WEAKNESSES
Organic production is studied in agricultural high schools (MK)	Agriculture high schools and university curricula have insufficient organic production content
Organic production is studied in undergraduate and postgraduate educational institutions	established educational standards are inadequate and inadequate studying programs design
Existing interest of donor organizations for educational activities in organic production	Insufficient exchange of information and cooperation with educational and research institutions from other countries
Existing publications with introductory information on organic production in local languages	Insufficient producers opportunities for access to knowledge and education for organic production
Existing expert and infrastructural capacities for implementing organic production research activities	Complete absence of advanced, specific, specialized, and applicable knowledge about organic production of different crops
Existing resources in agriculture high schools and universities for conducting demonstrations, trials and applied field research in organic production	Existing expert and infrastructural research capacities do not contribute in the field of organic production
Existing organizations that offer informal education for organic production	Low level of knowledge about requirements and techniques for organic production by state advisory services and inability to transfer knowledge to producers

Проект EBC – ОР – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Small number of applicative scientific research and research projects on organic production
	Lack of specialized organic production educational materials and lack of information exchange between organic producers
	Incomplete use of research potential
	Most producers have a modest knowledge of modern production techniques
	Unavailability of educated professionals that can offer advisory services
	Complete absence of knowledge transfer and education for marketing and sales of organic products
	Insufficient level of information and knowledge about organic production
	Most trainings and education efforts are sporadically implemented through NGOs projects
	Insufficient and unreliable sources of training, education and research
	Insufficient capacity for advisory services to be provided

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

OPPORTUNITIES	THREATS
Identifying and meeting training needs	Lack of interest in young people in agriculture-related professions
Improving existing advisory services support and developing potential for provision of short-term expert advice to producers	Delays in application of new methods and technologies for organic production
Support NGOs in implementing organic production education, networking and knowledge transfer projects	Migration of young high-quality professional personnel abroad
Inclusion of organic production as educational module in primary and / or high schools	Long-term disconnection of scientific and research organizations
Establishing centres for informal education and research in organic production	Long-term absence of appropriate advisory services
Conducting crops specific trainings, for grown and markets demanded crops	Long-term lack of knowledge and appropriate motivation.
Better use of EU education funds	
Introduction and support of organic production stakeholders discussion groups	
Steering research and applied science towards organic production development	

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Research and introduction of varieties that are adoptable in local conditions and existing climatic changes	
Supporting organic producers through volunteers, practitioners and trainees programs	
Establishing regional cooperation programs and exchange of experiences	

ORGANIC CERTIFICATION

STRENGTHS	WEAKNESSES
Availability of certification services	Absence of support in certification costs (BG)
Developed competition in offering certification services (BG)	Certification according to a national standard which is not recognized in the EU (MK)
Existing financial support for certification cost (MK)	Small number of certification bodies, i.e. weak competition in certification services (MK)
Established control system by state inspectorates	Absence of detailed information for agricultural inputs certification
Availability of informative materials for certification process introduction	Small number of local organic production inspectors in the cross-border region
Availability of group certification (BG)	Limited information and mistrust in the certification process

Проект EBC – ОП – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Producers aware of certification possibilities (EN, BG)	Limited knowledge about certification in state agencies
	Insufficient knowledge of certification requirements by the producers
	High certification costs
	Unavailability of group certification (MK)
	Perceived difficulty with the certification process
OPPORTUNITIES	THREATS
Establishment of new certification bodies and increasing competition (MK)	Absence of appropriate and accessible certification services in the region
Conducting control and certification process trainings for administration representatives and new inspectors	Producers demotivation and reduction of organic production growth
Exchange of experience between sector participants in terms of certification	Slow development of organic production
Increasing information transfer to producers about the process for control and certification	Continuing trend of high costs for certification
Enabling certification of inputs for organic production	

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Increasing consumers and producers confidence in certification through confidence-building activities	
Increasing availability of regional inspectors and reducing certification costs	
Introducing group certification (MK)	
Introducing support for certification costs (BG)	

LEGISLATION AND POLICY

STRENGTHS	WEAKNESSES
Legislation is in full compliance with the European organic production legislation (BG)	Parts of the legislation are not harmonized with the EU regulation (MK)
Existing national legislation generally harmonized with European legislation (MK);	Absence of strategy and strategic planning at all levels for organic production development
Existing Organic production Development Action Plan till 2020 (MK)	Absence of important legislation provisions e.g. group certification (MK)
Existing monitoring system for organic production	Subsidies and support available only on the production side, but not for domestic market development

Проект EBC – ОП – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

A national logo for labelling of organic products or products in transition has been introduced (MK)	Absence of interest and activities of local governments for organic production development
In general, there is a political consensus regarding support to organic production	Organic producers are marginally involved in the development of policies and support measures for organic production
Existing dialogue between government and the organic producers associations	To a large extent, the support of organic production depends on the will of the minister for agriculture
Stable support for organic production with the EU accession (BG)	Complex and unnecessary procedures for the import of organic inputs (MK)
	Absence of will for national legislation harmonization by the Ministry of Agriculture (MK)
OPPORTUNITIES	THREATS
Amendment of the organic production legislation (MK)	Slow development of organic production (BG, MK)
Introduction of domestic market development measures in the state support program for organic production	Long-term absence of administrative capacities for organic production development at central and local level
Introducing strategic planning in the development of organic production	Increasing differences between national and European legislation (MK)

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Involvement of municipalities and local authorities in the development of organic production	Lack of competent institutions interest for development of organic production
Stabilization of support for organic production with EU approximation (MK)	Unstable organic production support (MK)
Development of an organic production strategy	Long term absence of a strategy or implementation of adopted strategies and action plans
Inclusion of organic products in public procurements of state managed institutions (kindergartens, schools, hospitals)	Discouraging organic producers with inadequate policies and reduction of organic production growth
Improvement of the ambient for organic production by recognizing benefits of organic production by high ranking state officials	Lack of coordination between organic production development policies at central and local level

MARKET ACCESS

STRENGTHS	WEAKNESSES
General interest of relevant government authorities for organic production promotion	Domestic organic food market is underdeveloped
General consumers awareness of organic production	Low public awareness and low level of information about the meaning of the term “organic” and the benefits of these products

Проект EBC – OP – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Annual organic promotion events organized	Limited range of fresh products offered to the domestic market
Domestic demand for organic products is not large, but growing	General lack of continuity in fresh organic products supply of due to the highly seasonable production
Organic products have great potential for growing export markets	Lack of infrastructure for directly and indirectly extending selling season and improving supply continuity
	High consumer prices of organic products
	Small volume of domestic market
	Relatively low income of the population
	Lack of sales outlets and market opportunities
	Not well structured and ineffective supply chains and limited high costs distribution of organic products
	Lack of promotional strategy on the domestic market
	Consumers are not familiar with organic integrity assurance systems and existing lack of consumers' trust
	Substantial portion of organic operators do not seek branding of their production as organic

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

	The national logo for organic products is marginally in use and is not recognizable
	Organic producers lack capacities and interest in engaging in alternative marketing and sales channels
	Insufficient number of promotional and sales events for organic products
	Difficult access to export markets (MK)
	Insufficient organization of producers in marketing
OPPORTUNITIES	THREATS
Identify specific export markets needs and coordinate production to accommodate this needs	Prolonged low involvement of the government in the promotion of organic products
Diversification and expansion of the organic products supply chain to meet domestic demand	Inadequate high pricing policy of producers and organic products distributors
Implementation of promotion and awareness rising campaign highlighting the benefits of organic production	Negative impacts of the financial and economic crisis, political instability and decreased attractiveness for investments
Stimulate demand and attract more consumers via support to establishment of consumer groups and CSOs	Price increase beyond the threshold of market elasticity and decrease of willingness to buy organic products

Development of opportunities for organic producers in public procurements	Long term consumers exposure to high prices and decreasing organic products appeal
Build trust by enabling quality consumer relationships with organic producers (farmers teaching consumers about organic gardening, organization of fairs, discussions and events where consumers and producers can interact.)	Prolonged failure with providing organized logistics, continuity and diversity of organic products and decrease in the willingness to buy organic products
Signing of bilateral agreements for mutual recognition of certificates with countries in the region and beyond (MK)	Improper implementation of strategic and program documents and ineffective use of EU funding
Green and healthy lifestyle and environment, becoming popular topics especially among younger and medium age people	Insufficiently clear government strategy for stimulating organic products consumption
Develop and implement special measures to support product diversification, growing season extension and activities for extending supply continuity.	Slow development of organic production and diminishing possibilities for access to developed markets (BG, MK)
Support creation and implementation of a domestic market development strategy	Lack of connections to processors and traders
Build links between producers and processors / HoReCa industry	

PRODUCTION INPUTS

STRENGTHS	WEAKNESSES
Free access to EU-registered protection inputs and seeds (MK)	Lack of interest of importers to offer protection inputs
Simplified import procedures (BG)	A small number of available protection inputs and a small number of importers
Simplified registration procedures (BG)	Significant cost for registration of protection inputs (MK)
Available support for use of permitted protection inputs (BG)	High prices of available protection inputs
	Poor availability of allowed protection inputs
	Producers insufficiently informed about existing offer of protection inputs
	Complicated import and registration procedures (MK)
	Producers have difficulties in access to information protection inputs
	Lack of interest by agricultural pharmacies for offering organic protection inputs

Проект EBC – ОП – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Lack of producers support for use of organic protection inputs (MK)
	Lack of initiatives for producers joint procurement of production inputs
	High costs of registration of protection inputs (MK)
	Lack of producers education about allowed organic inputs availability and way of use
	Insufficient knowledge and competence of experts and advisory service providers about allowed organic inputs availability and way of use
	Existing strong supply of conventional protection inputs
	Insufficient knowledge and lack of producers interest in traditional and alternative protection inputs, which they can produce by themselves
	Confusing information regarding availability and use of certified organic inputs circulate among producers
OPPORTUNITIES	THREATS
Establish system for support and promotion of organic inputs	Lack of a clear vision and strategy about needs and about support for increasing availability organic inputs (MK)

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Involvement of state advisers, scientific and educational institutions in the promotion of organic inputs	As a small undeveloped market, producers of organic inputs continue to avoid Macedonia as an interesting market for establishing partnerships (MK)
Establishing a system for informing producers about available organic inputs and way of use	High cost and lack of economic justifiability for use of organic inputs
Introducing specialized sales outlets and information centres for organic inputs	Lack of interest/incentives for traders to offer organic inputs
Stimulating producers joint procurement and costs reduction in obtaining organic inputs	Absence /unavailability of knowledge and expertise about the feasibility and methods of organic inputs use
Simplification of import and registration procedures for organic inputs (MK)	Keeping complicated procedure and high costs for registering organic inputs (MK)
Facilitating the import of organic inputs and achieving more competitive production	Inadequate high pricing policy by organic inputs importers
Education of experts and advisory service providers about allowed organic inputs availability and way of use	Lack of experience and knowledge about new permitted organic inputs in the professional, scientific and educational circles.
Educating producers about the possibilities of using traditional and alternative protection inputs, which they can produce by themselves	Availability of small number of quality organic inputs, and therefore non-competitive production
Reducing the costs for organic inputs registration (MK)	Prolonged lack of availability and selection of seed and propagating material.

AVAILABLE SUPPORT

STRENGTHS	WEAKNESSES
Existing of support programs for organic production	Complex procedures for receiving support and subsidies
Existing departments focusing on organic production at the Ministries of Agriculture	Inadequate model of allocating subsidies
Appropriate media interest about organic production	Inconsistency in keeping deadlines for subsidies payment
Existing initiatives from commercial banks for approving favourable credit lines intended for organic producers	Insufficient capacity of competent institutions for administering subsidy applications
Available support for the use of organic inputs (BG)	Lack of support for producer association
Sporadic governmental promotion for organic production	Some media publish inaccurate and counter-productive information
Existing free support through state advisory services	Insufficient commitment of staff in competent authorities dedicated organic production units
5 year obligatory certification when using organic production subsidies (BG)	Insufficient utilization of EU funds by organic producers due to large administrative barriers, insufficient information and lack of knowledge for applying for funding

Проект EBC – ОП – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

	Producers have no obligation to remain in certification, as a result of which there is a large number of producers certifying for only for one or two years to receive subsidies (MK)
	Insufficient competence of the state advisory service representatives in organic production
	Insufficient financial support to NGO sector as one of the main supporters for organic production development
	Lack of tax incentives and other measures for support of organic producers
	Insufficient support for processing organic products and for market development
OPPORTUNITIES	THREATS
Implementation of projects for organic production development	Attractive subsidies without setting conditions for production and market placement can lead to the emergence of producers motivated only by subsidies, which could jeopardize the sustainable development
Increase time commitment that local and central government staff dedicate to organic production development	Insufficiently clear and transparent activities of the payment agency, both in payment and development of rules for using support
Introduction and application of cross-sectorial cooperation for organic production support	Long-term absence of strategic planning of support measures

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

Проект EBC – ОП – CBR
Подобряване на бизнес капацитета на производителите на органични продукти в
трансграничния регион на България и Македония

Introduction of a 5 year contract for using organic production subsidies (MK)	Increased administrative obligations for producers, without adequate advisory support
Attracting investments in organic production	
Restructuring of subsidies for organic production	
Training of advisory services and securing quality information service for organic producers	

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония, CCI Nr. 2014TC1615CB006.

ПАРТНЬОР В БЪЛГАРИЯ / PARTNER IN BULGARIA

СДРУЖЕНИЕ СЪВРЕМИЕ / ASSOCIATION SAVREMIE

ул. Македония № 36, 2800 Сандански, България

36 Macedonia Str., 2800 Sandanski, Bulgaria

tel: 00359 876 882050

e-mail: savremie@yahoo.com

www.savremie.org

ПАРТНЕР ВО МАКЕДОНИЈА / PARTNER IN MACEDONIA

Macedonian Organic Producers Federation

ФЕДЕРАЦИЈА НА ПРОИЗВОДИТЕЛИ НА ОРГАНСКИ ПРОИЗВОДИ НА МАКЕДОНИЈА (ФПОПМ)

MACEDONIAN ORGANIC PRODUCERS FEDERATION (MOPF)

ул. Младинска № 146, 2400 Струмица, Македонија

146 Mladinska Str., 2400 Strumica, Macedonia

tel: 00359 78 212 388

e-mail: info@fpopm.com

www.fpopm.com

This publication has been produced with the assistance of the European Union through the Interreg-IPA CBC Bulgaria-the former Yugoslav Republic of Macedonia Programme, CCI No 2014TC16I5CB006.

The content of this publication is the sole responsibility of Association SAVREMIE and Macedonian Organic Producers Federation and can in no way be taken to reflect the views of the European Union or the Managing Authority of the Programme.

Тази публикация е изготвена с финансовата помощ на Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП трансгранична програма България - Македонија, CCI Nr. 2014TC16I5CB006.

За съдържанието на тази публикация изцяло са отговорни Сдружение СЪВРЕМИЕ и Федерацията на производителите на органични продукти на Македонија и по никакъв начин не отразява официалната позиция на Европейския съюз или на управляващия орган на програмата.

Оваа публикација е овозможена со поддршка од Европската Унија преку Interreg-IPA програмата за прекугранична соработка Бугарија - Македонија CCI No 2014TC16I5CB006.

Содржината на оваа публикација е одговорност на здружението САВРЕМИЕ и Федерација на производители на органски производи на Македонија и на ниеден начин не ги отсликува ставовите на Европската Унија и раководниот орган на програмата.

The Project is co-funded by EU through the Interreg-IPA CBC Bulgaria - the former Yugoslav Republic of Macedonia Programme

Този проект е съфинансиран от Европейския съюз чрез ИНТЕРРЕГ-ИПП трансгранична програма България - Македонија

Проектот е кофинансиран од ЕУ преку ИНТЕРРЕГ-ИПП програмата за прекугранична соработка Бугарија - Македонија